

OSIGURAVAJUĆA DRUŠTVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Bajs, Marin

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:145:003597>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-23**

Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Ekonomski fakultet u Osijeku
Sveučilišni preddiplomski studij (*Financijski menadžment*)

Marin Bajs

**OSIGURAVAJUĆA DRUŠTVA U
REPUBLICI HRVATSKOJ**

Završni rad

Osijek, 2022.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Ekonomski fakultet u Osijeku
Sveučilišni preddiplomski studij (*Financijski menadžment*)

Marin Bajs

**OSIGURAVAJUĆA DRUŠTVA U
REPUBLICI HRVATSKOJ**

Završni rad

Kolegij: Financijska tržišta i institucije

JMBAG: 0165052493

e-mail: marinbajs@gmail.com

Mentor: izv. prof. dr. sc. Dražen Koški

Osijek, 2022.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Economics in Osijek
University undergraduate degree (*Financial management*)

Marin Bajs

**INSURANCE COMPANIES IN THE
REPUBLIC OF CROATIA**

Final paper

Osijek, 2022.

IZJAVA

O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI, PRAVU PRIJENOSA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA, SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je završni (navesti vrstu rada: završni / diplomski / specijalistički / doktorski) rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom *Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska*.
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).
4. izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: Marin Bajš

JMBAG: 0165052493

OIB: 87058794896

e-mail za kontakt: marinbajs@gmail.com

Naziv studija: Financijski menadžment

Naslov rada: Osiguravajuća društva u Republici Hrvatskoj

Mentor/mentorica diplomskog rada: izv. prof. dr. sc. Dražen Koški

U Osijeku, 07. rujana 2022. godine

Potpis _____

SAŽETAK

Osiguranje je potrebno iz razloga kako bi se izbjegao potencijalni financijski trošak uslijed ostvarenja rizika. Korisnik osiguranja na ime toga dužan je osiguravatelju uplatiti premiju osiguranja. Osiguravatelj je osiguravajuća kuća koja sklapa ugovor o osiguranju, dok je korisnik osiguranja osoba koja ostvaruje pravo na naknadu štete. Osiguranje se može ugovoriti kao osiguranje života i kao osiguranje neživota – imovine, nezgode, odgovornosti i drugo.

Na području Republike Hrvatske, posluje petnaest osiguravajućih društava sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, te još dva osiguravajuća društva sa sjedištem izvan Republike Hrvatske: Adriatic osiguranje d. d; Agram Life osiguranje d. d; Allianz Hrvatska d. d; Croatia osiguranje d. d; Euroherc osiguranje d. d; Generali osiguranje d. d; Grawe Hrvatska d. d; HOK osiguranje d. d; Hrvatsko kreditno osiguranje d. d; Merkur osiguranje d. d; OTP osiguranje d. d; Triglav osiguranje d. d; Uniqua osiguranje d. d; Wiener osiguranje d. d; Wustenrot osiguranje d. d; Generali zavarovalnica d. d; Sava osiguranje d. d. Analizom tržišta osiguranja u Republici Hrvatskoj u 2020. godini ustanovljeno je da je ukupno prikupljeno 10.475.070.000 kuna bruto premije, od čega je 7.827.618.000 kuna premije u grupi neživotnog osiguranja, a ostatak od 2.647.453.000 kuna bruto premija osiguranja života. U skupini osiguranja neživota, vrste osiguranja koje su ostvarile najviše premije su: obvezna automobilska odgovornost (33%), osiguranje imovine (20%), kasko osiguranje cestovnih vozila (17%).

Croatia osiguranje je najveće osiguravajuće društvo u Republici Hrvatskoj koje iz godine u godinu bilježi pozitivne trendova rasta svoje imovine. Analizom neživotnog osiguranja došlo se do podataka da Croatia osiguranje svoje najviše premije ostvaruje na osiguranjima imovine, obveznog osiguranja automobilske odgovornosti, zdravstvenim osiguranjima i kasko osiguranju cestovnih vozila. Analizirajući strukturu financijske imovine, vidljivo je najviša vrijednost financijske imovine u državnim obveznicama, korporativnim obveznicama i dionicama.

Ključne riječi: životno osiguranje, neživotno osiguranje, premija, osiguranik, osiguravatelj, korisnik, tržište osiguranja

ABSTRACT

Insurance is a necessity primarily aimed at reducing financial losses due to possible risks. The policyholder is obligated to pay the insurance premium to the insurer. The insurer is the insurance company that provides the insurance contract, while the insured or beneficiary is the person who is entitled to receive the compensation or benefits of an insurance policy. There are different types of insurance like life insurance and non-life insurance - property, accidents, liability and more.

In the Republic of Croatia, there are fifteen insurance companies that are headquartered in the Republic of Croatia, and two more insurance companies headquartered outside the Republic of Croatia: Adriatic osiguranje d.d; Agram Life osiguranje d.d; Allianz Hrvatska d.d; Croatia osiguranje d.d; Euroherc osiguranje d.d; Generali osiguranje d.d; Grawe Hrvatska d.d; HOK osiguranje d.d; Hrvatsko kreditno osiguranje d.d; Merkur osiguranje d.d; OTP osiguranje d.d; Triglav osiguranje d.d; Uniqua osiguranje d.d; Wiener osiguranje d.d; Wustenrot osiguranje d.d; Generali zavarovalnica d.d; Sava osiguranje d.d. Analyzing the insurance market in the Republic of Croatia in 2020 it was established that a total of HRK 10,475,070,000 gross premiums were collected, of which HRK 7,827,618,000 were premiums in the non-life insurance group, and the remaining HRK 2,647,453,000 gross life insurance premiums. In the group of non-life insurance, the types of insurance that earned the highest premiums are compulsory motor vehicle liability insurance (33%), property insurance (20%), and all-risk insurance of road vehicles (17%).

Croatia osiguranje is the largest insurance company in the Republic of Croatia, which has positive growth trends in its assets, year by year.

The analysis of non-life insurance showed that Croatia osiguranje earns its highest premiums on property insurance, compulsory motor vehicle liability insurance, health insurance, and all-risk insurance of road vehicles. Analyzing the structure of financial assets, the highest value of financial assets are in government bonds, corporate bonds, and stocks.

KEY WORDS: life insurance, non-life insurance, premium, insured, beneficiary, insurer, policyholder, insurance market

SADRŽAJ

Predgovor	1
1. Uvod	2
2. Metodologija rada.....	3
3. Pojam, povijest i vrste osiguranja	4
3.1. Pojam osiguranja	4
3.2. Povijest osiguranja.....	6
3.2.1. Počeci osiguranja	7
3.2.2. Moderna osiguranja	7
3.3. Vrste osiguranja	9
3.3.1. Životna osiguranja	9
3.3.2. Osiguranja imovine.....	10
4. Osiguranje u Republici Hrvatskoj	12
4.1. Pravni aspekti osiguranja u Republici Hrvatskoj.....	12
4.2. Osiguravajuća društva u Republici Hrvatskoj	14
4.2.1. Osnovni pojmovi osiguravajućih društva koji se bave poslovima osiguranja u Republici Hrvatskoj	16
4.2.1.1. <i>Adriatic osiguranje d. d.</i>	16
4.2.1.2. <i>Agram Life osiguranje d. d.</i>	16
4.2.1.3. <i>Allianz Hrvatska d. d.</i>	17
4.2.1.4. <i>Croatia osiguranje d. d.</i>	17
4.2.1.5. <i>Euroherc osiguranje d. d.</i>	18
4.2.1.6. <i>Generali osiguranje d. d.</i>	18
4.2.1.7. <i>GRAWE Hrvatska d. d.</i>	18
4.2.1.8. <i>Groupama osiguranje d. d.</i>	19
4.2.1.9. <i>HOK osiguranje d. d.</i>	19
4.2.1.10. <i>Hrvatsko kreditno osiguranje d. d.</i>	20
4.2.1.11. <i>Merkur osiguranje d. d.</i>	20
4.2.1.12. <i>Triglav osiguranje d. d.</i>	20
4.2.1.13. <i>UNIQUA osiguranje d. d.</i>	21

4.2.1.14. Wiener osiguranje d. d.....	21
4.2.1.15. Wustenrot životno osiguranje d. d.	21
4.2.1.16. Sava osiguranje d. d.....	22
4.3. Premije osiguranja u Republici Hrvatskoj.....	22
4.3.1. Struktura premije prema osiguravajućim društvima.....	24
4.3.1.1. Ukupne zaračunate bruto premije	25
4.3.1.2. Premije neživotnog osiguranja	26
4.3.1.3. Premije životnog osiguranja	27
4.3.2. Struktura premije prema vrstama osiguranja u 2021. godini.....	29
4.3.2.1. Premije neživotnog osiguranja u 2021. godini.....	29
4.3.2.2. Premije životnog osiguranja u 2021. godini.....	31
5. Croatia osiguranje d. d.....	34
5.1. O Croatia osiguranju d. d.	34
5.1.1. Osnivanje Croatia osiguravajućeg društva.....	34
5.1.2. Croatia osiguranje d. d. danas	34
5.2. Premije prema vrstama osiguranja od 2017. do 2021. godine.....	35
5.2.1. Premije prema vrstama osiguranja u 2017. godini.....	35
5.2.2. Premije prema vrstama osiguranja u 2018. godini.....	36
5.2.3. Premije prema vrstama osiguranja u 2019. godini.....	37
5.2.4. Premija prema vrstama osiguranja u 2020. godini.....	39
5.2.5. Premije prema vrstama osiguranja u 2021. godini.....	40
5.3. Financijska imovina Croatia osiguranja	41
6. Zaključak.....	50
Literatura	51
Popis tablica	54
Popis slika	55
Popis kratica i simbola	56

Predgovor

U današnje vrijeme kada je svijet oko nas ubrzao i sve se brže živi, nismo niti svjesni koliko opasnosti i rizika se može naći ispred nas. Upravo iz tog razloga, potrebno je kako bismo poznavali osnove osiguranja te imali mogućnosti uvidjeti prednosti koje nude osiguravajuća društva.

Rad je podijeljen na šest međusobno povezanih poglavlja, uključujući uvodni i zaključni dio. Rad se sastoji od tri teorijska poglavlja: pojam, povijest i vrste osiguranja; osiguranje u Republici Hrvatskoj i Croatia osiguranje d. d. Na samom kraju rada iznosi se zaključak te literatura korištena pri izradi rada.

U izradi rada želim se zahvaliti mentoru izv. prof. dr. sc. Draženu Koškom koji mi je uvelike pomogao pri izradi rada svojim savjetima i idejama vezanim za odabir literature, konstrukciju rada te ukazao na moje pogreške. Jednako tako, želim izraziti veliku zahvalu što je bio na raspolaganju u svakom trenutku prilikom izrade ovog rada. Uz zahvalu mentoru, želim se zahvaliti djelatnicima Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek na materijalima i pomoći pri odabiru literature. Na kraju se želim zahvaliti i djelatnicima Croatia osiguranje d. d. iz Osijeka, koji su mi pomogli prilikom prikupljanja literature potrebne za izradu završnog rada.

1. Uvod

Glavna zadaća osiguranja je zaštita fizičkih ili pravnih osoba od posljedica mogućeg rizika. Upravo iz tog razloga, osiguravajuća društva, na ime zaštite od rizika od osiguranika prikupljaju premiju koju su isti spremni platiti u svrhu zaštite. Prvi počeci osiguranja pronalaze se u dalekoj povijesti, 3000. godine prije Krista u obliku osiguranja imovina. U današnje vrijeme, razlikujemo osnovnu podjelu osiguranja na osiguranje neživota i životna osiguranja.

Budući da osiguravajuća društva imaju veliku ulogu u održavanju stabilnosti gospodarstva, kako u svijetu tako i u Republici Hrvatskoj, kroz ostatak rada uslijedit će upoznavanje s dioničkim društvima koja obavljaju poslove osiguranja u Republici Hrvatskoj. Trenutno na području Republike Hrvatske poslove osiguranja obavlja petnaest osiguravajućih društava sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, uz Sava osiguranje d. d. koje posluje na principu podružnice.

Croatia osiguranje d. d. je prvo osiguravajuće društvo u Republici Hrvatskoj, te samim time i najveće. Od svog osnivanja 1884. godine pa sve do danas zadržala se na tržištu, te je lider osiguranja u Republici Hrvatskoj. Od 2014. godine je u većinskom vlasništvu grupe Adris d. d. te trenutno zapošljava preko 2.000 djelatnika na području Republike Hrvatske.

2. Metodologija rada

„Istraživanje društvenih i gospodarskih pojava zahtjeva poznavanje metodologije znanstvenog istraživanja. Metodologija samog istraživanja donosi opća znanja o samom procesu istraživanja te primjeni metoda i tehnika tijekom procesa“ (Baban, 2000:73).

Cilj završnog rada je objasniti osnovne pojmovima osiguranja kao i terminima u osiguravajućim društvima. Jednako tako, cilj je upoznati se s osiguravajućim društvima u Republici Hrvatskoj te pobliže opisati trenutno stanje na tržištu osiguranja u Hrvatskoj. U posljednjem djelu rada, kroz analizu Croatia osiguranja, cilj je upoznati se s Croatia osiguranjem te kroz bilancu prikazati djelovanja Croatia osiguranja na financijskim tržištima. Cilj rada je objasniti važnost smanjenja rizika za pojedinca ili tvrtku, te uvidjeti mogućnosti koje su mu na raspolaganju kroz osiguravajuća društva.

Predmet istraživanja ovog rada su počeci osiguranja, osnivanja prvih osiguravajućih društava, osnivanje modernih osiguravajućih društava. Jednako tako, predmet istraživanja su vrste osiguranja te princip djelovanja osiguranja. Vremenski period koji rad obuhvaća je zadnjih pet godina na tržištu osiguranja, od 2017. godine do 2021. godine. Geografsko područje na koje se odnosi velika većina rada je teritorij Republike Hrvatske, izuzev prvih oblika osiguranja koje pronalazimo po čitavom Svijetu.

„Upotreba znanstvenih metoda osnova je svakog znanstvenog istraživanja, znanstvene metode glavno su oruđe znanosti prema kojemu se znanost izdvaja od drugih djelatnosti“ (Pavić, Šundalić, 66:2021). Znanstvene metode koje su između ostalih korištene prilikom izrade ovog rada su induktivna metoda i deduktivna metoda. Induktivna metoda je sustavna primjena induktivnog načina zaključivanja s kojim se na temelju analiza pojedinačnih činjenica dolazi do zaključka o općem sudu. Deduktivna metoda je sustavna primjena deduktivnog zaključivanja prema kojima se iz općih zaključaka donose posebni i pojedinačni zaključci.

Izvori podataka koji su korišteni za izradu rada su sekundarni. Izvori podataka za teorijski dio rada su stručna literatura, knjige, članci na internetu. Izvori podataka za analizu tržišta osiguranja su web stranice Croatia osiguranja d. d. i Hrvatskog ureda za osiguranje. Jednako tako, izvor podatka za izradu analiza osiguravajućih društava bila su godišnja financijska izvješća Croatia osiguranja d. d. i Hrvatskog ureda za osiguranje.

3. Pojam, povijest i vrste osiguranja

Cilj poglavlja je upoznati se s osnovnim pojmovima u osiguranju, upoznati prve oblike osiguranja, te razvoj osiguranja kroz povijest. Jednako tako, cilj je upoznati i razumjeti podjelu osiguranja na životna i neživotna osiguranja.

Kako je prethodno navedeno, u prvom sljedećem odjeljku slijedi upoznavanje s osiguranjem i osiguravajućim društvima, kao i osnovnom podjelom osiguranja. U drugom odjeljku ovog poglavlja slijede osnovnim pojmovima s kojima se susrećemo u poslovima osiguranja.

3.1. Pojam osiguranja

Osiguranje je prijeko potrebno kako bi se izbjegao eventualni nesretni slučaj (materijalni ili nematerijalni) uslijed ostvarivanja rizika. Kako bi osiguranik (osoba koja se osigurava od rizika) ostvario pravo na osiguranje, dužan je osiguravatelju (pravna osoba, osiguravajuće društvo) uplatiti premiju za izbjegavanje rizika. Prema Novaku, (2005:295) „glavna je funkcija osiguravajućih društava zaštita pravnih i fizičkih osoba od gubitaka koji nastaju zbog različitih vrsta imovinskih i životnih rizika“. Osiguravajuća društva naplaćuju premiju osiguranja pravnim i fizičkim osobama, te prikupljena sredstva od naplate premija investiraju na tržištima kapitala u dugoročne vrijednosne papire.

Prema Vaughanu i Vaughanu (2000:16), osiguranje možemo promatrati sa pogleda pojedinca i sa stajališta društva. Prema tome, razlikuju se dvije osnovne definicije osiguranja. Ukoliko se osiguranje promatra sa stajališta pojedinca, „osiguranje je gospodarski instrument kojim pojedinac zamjenjuje mali određeni iznos (premiju) za veliki neizvjestan financijski gubitak (neizvjesnost od koje se osiguravamo) koji bi postojao da nema osiguranja“ (Vaughan i Vaughan 2000:16). Prema navedenoj definiciji, jasno je kako se od osiguranja očekuje zaštita od rizika. Osiguranje samo po sebi, nije u mogućnosti smanjiti niti povećati vjerojatnosti za ostvarenje rizika, ali je u mogućnosti zaštititi pojedinca od financijskog gubitka u slučaju nastanka štetnog događaja. Pojedinac mora biti svjestan, da i ukoliko ne nastane štetni događaj, da nije novce bez potrebe rasipao, već je ostvario zaštitu od gubitka u vremenu za koje je platio premiju osiguranja. Načelo na kojemu osiguranje djeluje je doprinos plaćanja mnogih za ostvarene gubitke svega njih nekoliko koji su bili manje sretni kojima je šteta nastala.

Ukoliko se osiguranje promatra sa stajališta društva, osiguranje možemo definirati kao „gospodarski instrument za smanjivanje i uklanjanje rizika procesom kombiniranja dovoljnog broja istovjetnih izlaganja u skupinu, kako bismo mogli predvidjeti gubitke za skupinu kao cjelinu“ (Vaughan i Vaughan 2000:23). Osiguranje kao instrument je u potpunosti opravdan, budući da stvara sigurnost glede financijskog tereta potencijalnih gubitaka, budući da raspodjeljuje gubitke koji su potencijalni da se ostvare. Ukoliko osiguranja ne bi postojala, brojne fizičke i pravne osobe bile bi primorane držati visoke rezerve financijskih sredstava (u gotovom novcu ili drugom brzo unovčivom obliku) kako bi bile u mogućnosti namiriti eventualne rizike koji bi se mogli ostvariti. U situaciji kada osiguranja postoje, te osiguranici nisu u obvezi držati visoke razine rezerve za eventualno namirenje šteta, na tržištu se pojavljuju dodatna sredstva koja su na raspolaganju za daljnje investiranje na tržištu kapitala.

Na temelju definicija i razmišljanja o osiguranju, velika većina će osiguranje shvatiti kao kockanje. Velika je razlika između kockanja i osiguranja. Kockanje donosi rizik, dok je osnovna zadaća osiguranja zapravo otklanjanje rizika.

Kako bi se rizik smatrao prihvatljivim za osiguranje, mora se sastojati od određenih značajki. Vaughan i Vaughan (2000:24) smatraju da postoje četiri preduvjeta koji predstavljaju idealne elemente rizika od kojih se može osigurati:

- mora postojati dovoljno velik broj jednakih jedinki izlaganja da bi se moglo racionalno predvidjeti gubitke
- gubitak koji je prouzročio rizik mora biti moguće definirati i izmjeriti
- gubitak mora biti nepredvidiv ili slučajan
- gubitak ne smije biti katastrofalan

Osnovna podjela osiguranja su životna osiguranja i društva za osiguranja imovine. Životna osiguranja svojim klijentima pružaju zaštitu od rizika gubitka dohotka koji su u mogućnosti nastati iz smrti, invalidnosti ili prilikom umirovljenja. Osiguranja imovine svojim klijentima nude mogućnosti zaštite njihove imovine od rizika kao što su požar, potres, nevrijeme, krađa i ostali rizici. Osiguranje imovinskih šteta se brzo razvija zbog učinka inflacije, rasta kriminala, te rasta broja tužbi zbog odgovornosti za proizvode ili zanemarivanja profesionalnih obveza. Osiguranje imovine je uvelike rizičnije od osiguranja životnog osiguranja. Potraživanja koja mogu proizaći iz polica osiguranja imovine su: vatra, oluja, kriminal, vremenske nepogode,

terorizam i brojne druge na koje osiguravatelji nisu u mogućnosti utjecati. Proizvodi životnih osiguranja i osiguranja imovine detaljnije će biti analizirani u sljedećim poglavljima.

U prethodnom odjeljku spominjali su se termini kao što su osiguravatelj, osiguranik i premija.

U ovom odjeljku, preciznije će biti objašnjeni dodatni pojmovi u osiguranju.

- osiguravatelj – osiguravajuće društvo koje sklapa ugovor o osiguranju
- ugovaratelj osiguranja – fizička ili pravna osoba koja s osiguravateljem sklapa ugovor o osiguranju
- osiguranik – fizička ili pravna osoba čija se imovina osigurava – u slučaju osiguranja imovine; fizička osoba koje se osigurava – u slučaju životnog osiguranja
- korisnik osiguranja – osoba koja ostvaruje pravo na naknadu štete
- osigurani slučaj – događaj prouzročen osiguranim rizikom
- osigurani rizik – budući, neizvjesni događaj i neovisan o isključivoj volji ugovaratelja osiguranja ili osiguranika
- premija osiguranja – iznos koji je ugovaratelj osiguranja dužan uplatiti osiguravatelju na temelju sklopljenog ugovora o osiguranju
- dospjeće premije osiguranja – posljednji dan roka do kojega je potrebno platiti premiju ili obrok premije osiguranja
- policia osiguranja – isprava o ugovoru o osiguranju
- iznos osiguranja – iznos na koji je imovina ili život osigurana, a koji predstavlja najviši iznos obveze osiguravatelja po ostvarenju osiguranog slučaja
- franšiza – iznos s kojim osiguranik sudjeluje u šteti
- osigurnina – iznos koji je osiguratelj dužan isplatiti osiguraniku ili korisniku osiguranja po nastanku osiguranog slučaja
- karenca ili odgoda osiguratelnog pokrića – razdoblje na početku trajanja osiguranja u kojem osiguratelj nije u obvezi isplatiti osigurninu
- vinkulacija – ustupanje prava na isplatu osigurnine nakon nastanka osiguranog slučaja

3.2. Povijest osiguranja

U sljedećem poglavlju slijede prvi oblici osiguranja te kada su ona nastala, u kojim okolnostima su nastala te na koji način su se prve štete bile isplaćene.

3.2.1. Počeci osiguranja

Prema Vaughanu i Vaughanu (2000:45) osiguranje se može podijeliti na individualno osiguranje života i zdravlja i na osiguranje imovine.

Prvi zapisi u povijesti vezano za osiguranje sežu čak do 3000. godine prije Krista, gdje postoje dokazi o osiguranju imovine. Naime, kineski trgovci još tada koristili su tehnike podjele rizika. Kineski trgovci, trgovačku robu prevozili su brodovima nizvodno niz rijeku, te zbog brzine rijeke nisu svi brodovi uspješno pristizali na svoja odredišta. Kako bi smanjili utjecaj gubitka za trgovca pojedinca, trgovci su uveli plan raspodjele robe na sve brodove. U takvim situacijama ukoliko bi brod doživio nesreću, gubitak se dijelio na sve trgovce. 500 godina kasnije, poznati Veliki Hammurabijev zakonik uveo je prijenose rizika gubitka s trgovca na prosuditelje novca. U takvim situacijama trgovci koji bi bili oštećeni, odnosno čiju bi robu razbojnici otuđili bili bi oslobođeni vraćanja novca kojeg su posudili za kupnju otuđene robe. Prvi dokaz o životnim osiguranjima pronalazi se u davnim dobrovoljnim potporama društva. Članovi tih društava su financijskim sredstvima potpomagali manje sretne članove društva. Ta su se sredstva koristila najčešće za plaćanje troškova pogreba uslijed smrti ili za troškove liječenja za članove skupina koji su bili teško bolesni.

Oko četvrtog stoljeća prije Krista, grčka društva za pokop koja su bila financirana sredstvima članova društva, također su se redovno koristila za podmirivanje troškova pokopa, kao i potreba nastalih udovica i udovaca. Sličan primjer uočen je i u Rimskim društvima za pokop i dobrovoljna potporna društva.

3.2.2. Moderna osiguranja

Prema Vaughanu i Vaughanu (2000:46) prvi oblici modernog osiguranja uočeni su nakon trgovačke preobrazbe koja je uslijedila nakon Križarskih ratova.

Prvo moderno osiguranje pronalazi se u trinaestom stoljeću u Italiji. Prvi oblik modernog osiguranja je bilo pomorsko osiguranje i osiguranje od požara. Prvi oblici pomorskog osiguranja bili su izdavani od pojedinaca, a ne od osiguravajućih društava kakve ih danas poznajemo. Prema takvom obliku osiguranja, vlasnici brodova koji su željeli osigurati svoj brod ili teret koji prevoze, pripremali su tablicu s informacijama o brodu, teretu, odredištu i ostalim relevantnim informacijama. Pojedinci koji su osiguravali brodove, odnosno koji su se složili

preuzeti dio rizika potpisivali bi se ispod navedenih uvjeta i rizika osiguranja. U sedamnaestom stoljeću, vlasnici brodova koji su se željeli osigurati i pojedinci koji su se organizirali u grupe osiguravatelja sastajali su se u kavani u Londonu, koja je bila vlasništvo Edwarda Lloyda. Lloyd je osiguravao papir i olovke kao i informacije o prijevozu, te je samim time njegova kavana postala vodeće mjesto u kojemu su se sklapala osiguranja. Osiguravatelji koji su koristili Lloydove usluge, 1771. godine službeno su potpisali ugovor, te je utemeljena Lloydova burza.

Prvi moderni oblici osiguranja od požara mogu se pronaći u Njemačkoj, gdje je 1591. godine organizirano udruženje za zaštitu od požara poznato pod imenom *Feur Casse*. Iako se pojavilo nekoliko društava za osiguranje od požara pojavilo još u šesnaestom stoljeću, niti jedno nije ostavilo veliki dojam sve do sredine sedamnaestog stoljeća, odnosno do 1666. godine kada je izbio veliki požar u Londonu. Tada je vatra harala i razarala grad pet dana bez prestanka, doslovno uništavajuće sve pred sobom. Engleski liječnik, Nicholas Barbon započeo je osnivanje poduzeća za zaštitu od požara tijekom obnavljanja grada, te je započeo posao osiguravanja imovine od požara. U Sjedinjenim Američkim Državama, prvo uspješno društvo za osiguranje od požara bilo je Udruženo osiguravajuće društvo, osnovano 1752. godine na čelu s Benjaminom Franklinom i njegovim suradnicima pod nazivom *Philadelphia Contributionship for the Insurance of House from Loss by Fire*.

Osiguranje od nesretnog slučaja, odnosno osiguranje od nezgode po prvi puta se spominje u 1848. godini, kada je britanski parlament izdao dozvolu za prodaju zaštite putnika željezničkim prijevozom. James C. Batterson, 1859. godine osnovao je društvo za prodaju sličnih osiguranja u SAD-u. S osiguranjem odgovornosti prvi puta se upoznao u 1886. godini. Prve police odgovornosti bile su potaknute novim zakonima o odgovornosti, te su pokrivala odgovornost poslodavca prema djelatnicima.

Danas najzastupljenija, polica automobilske odgovornosti, prvi puta je izdana 1898. godine, dok je prva polica za pokriće fizičke štete na vozilima izdana 1899. godine. Kada je riječ o životnom osiguranju, prvo moderno društvo za osiguranje života, odnosno za osiguranje udovica i udovaca, utemeljila je londonska kompanija 1699. godine. To društvo, i nekoliko drugih novonastalih, naplaćivali su premiju svim osiguranicima jednako, te su samim time bila u potpunosti bezuspješna. 1762. godine Pravedeno društvo za osiguranje života i održavanje, uvelo je novitet te su se premije za osiguranje razlikovale ovisno o godinama života osiguranika.

3.3. Vrste osiguranja

Kako je navedeno u prvom poglavlju ove cjeline bitno je razlikovati vrste osiguranja. Osnovna podjela na početcima osiguranja bila je podjela na životna osiguranja i osiguranja imovine. U ovom poglavlju, bit će objašnjeni oblici osiguranja života, kao i oblici osiguranja imovine. U današnje vrijeme, prevladava podjela na životna i neživotna osiguranja s čime ćemo se upoznati u daljnjem tijeku završnog rada.

3.3.1. Životna osiguranja

Osiguravajuća društva koja se bave životnim osiguranjima, prilikom sklapanja police osiguranja života, svojim klijentima u zamjenu za plaćenu premiju, osiguravaju ih od rizika gubitka dohotka koji može proizaći iz nastupanja smrti, invalidnosti ili prilikom umirovljenja. Posao osiguranja temelji se na zakonu velikih brojeva. To matematičko načelo kazuje da je ne moguće izračunati rizik za jednu osobu, ali u situaciji kada postoji dovoljno velika skupina, tada je moguće precizno predvidjeti rizik. Zahvaljujući tome, u mogućnosti su prikupljena sredstva od premija plasirati na financijska tržišta, najčešće u dugoročnu financijsku imovinu, kao što su obveznice i dionice. Budući da društva životnog osiguranja teže sigurnosti prihoda, kao i sigurnosti glavnice, prilikom investiranja velika većina vrijednosnica koje kupuju moraju biti u najvišim kategorijama kreditnog rejtinga.

Razlikuje se nekoliko vrsta životnog osiguranja:

Obično ili puno životno osiguranje je oblik osiguranja života koje pokriva cijeli životni vijek života osiguranika. Uplate premije prema ovom obliku životnog osiguranja vrše se tijekom života osiguranika ili na određeni vremenski period. Ugovoreni iznos police osiguranja će biti isplaćen korisniku osiguranja nakon smrti osiguranika. Dodatna pogodnost koju osigurava ovakav oblik police osiguranja života je što osiguraniku može biti isplaćen zajam putem police osiguranja života.

Terminsko osiguranje života je oblik životnog osiguranja za koje je unaprijed određeno trajanje osiguranja. Sklapa se na određeni broj godina. Korisnici osiguranja primaju naknadu samo ukoliko u tom razdoblju nastane oblik nesretnog slučaja koji je pokriven ovakvom policom osiguranja života.

Zakladna polica je oblik osiguranja života koji se također sklapa na unaprijed određeno trajanje osiguranja. Jednako kao i terminsko osiguranje, sklapa se na određeni broj godina. U slučaju nastanka nesretnog slučaja za vrijeme trajanja police životnog osiguranja, ugovoreni iznos se isplaćuje korisnicima osiguranja. U slučaju doživljenja, odnosno isteka ovakve police života, uplaćene premije isplaćuju se osiguraniku.

Skupno životno osiguranje je polica osiguranja života koja pokriva skupinu ljudi. Moguće je da svi osiguranici rade kod istog poslodavca ili da su članovi iste organizacije. Police skupnog životnog osiguranja prodaju se bez dodatnog zdravstvenog pregleda.

Industrijsko životno osiguranje su police životnog osiguranja male vrijednosti kod kojih se premija osiguranja može prikupljati na tjednoj ili mjesečnoj razini. Premije osiguranja se prikupljaju prema mjestu stanovanja osiguranika.

Univerzalno životno osiguranje je oblik osiguranja prema kojemu osiguranik je u mogućnosti samostalno mijenjati iznose premije te trajanja osiguranja. Samim time, istovremeno se mijenjaju i osigurani iznosi osiguranika, odnosno njegova prava iz police životnog osiguranja. Polica uključuje štednju na koju se primjenjuje promjenjiva stopa prinosa.

Varijabilno životno osiguranje je oblik osiguranja života pri kojemu se vrijednosti koristi iz police osiguranja života mogu varirati ovisno o vrijednosti imovine koja je stavljena u zalog u Ugovor o osiguranju.

Prilagodljivo životno osiguranje je fleksibilni oblik životnog osiguranja koje omogućuje osiguraniku da se izvrše izmjene određenih uvjeta po polici osiguranja života. Standardne promjene koje se rade po ovakvim policama osiguranja su promjena vremenskog razdoblja koje je pokriveno policom ili izmjena nominalne vrijednosti police životnog osiguranja.

3.3.2. Osiguranja imovine

Društva za osiguranje imovine svojim osiguranicima nude osiguranje od rizika požara, oluje, potresa, nevremena, krađe, nemara i drugih rizika koji se mogu ugovoriti. Uspoređujući s osiguranjem života, osiguranje imovine je mnogo rizičnije, te su samim time i premijske stope su veće za osiguranje imovine u odnosu na osiguranje života. Potraživanja iz policama osiguranja

imovine od strane osiguranika mogu proizaći iz nastalih štetnih događaja kao što su vatra, olujno nevrijeme, terorizam, krađa, kriminal i brojni drugi.

Razlikujemo nekoliko vrsta osiguranja imovine:

Osiguranje od požara je oblik osiguranja kojim osiguranik osigurava imovinu od rizika požara. Ovaj oblik osiguranja nastao je kao potreba od rizika nastanka štete uslijed izbivanja požara i nastanka štete na imovini, namještaju, inventaru ili nekoj drugoj osobnoj imovini.

Pomorsko osiguranje nastalo je jednako kao i osiguranje od požara zbog straha od financijskog gubitka koji su uzrokovani štetom na imovini osiguranika. Police pomorskog osiguranja podijeljene su na dvije vrste: oceansko pomorstvo i unutarnje pomorstvo. Police osiguranja oceanskog pomorstva izdaju se za osiguranje svih plovnih objekata kao i njihovog tereta koji prometuju preko oceana. Uz police osiguranja imovine i tereta, također se izdaju i police odgovornosti vlasnika broda. Prvotno su police oceanskog pomorstva osiguravale teret tek nakon što se on ukrca na brod, dok se danas zapravo teret koji je na brodu osigurava od skladišta do skladišta. Upravo iz tog razloga je unutarnje pomorsko osiguranje zapravo kontradiktorno u svom nazivu. Zbog straha od gubitka robe, osiguranici su dodatno osiguravali teret koji je pristigao brodom, te se naknadno do skladišta prevezio drugim prijevoznim sredstvom.

Osiguranje od nesretnog slučaja je prema svojoj definiciji „ako to nije osiguranje od požara, pomorsko ili životno osiguranje, onda je to osiguranje od nesretnog slučaja“ (Vaughan i Vaughan, 2000:50). Osiguranje od nezgode prvotno je obuhvaćalo zdravstveno osiguranje, osiguranje od nezgode i osiguranje od odgovornosti. Kako se razvijalo tako su i novi oblici osiguranja postali djelom osiguranja od nesretnog slučaja. Upravo iz tog razloga danas u upotrebi razlikuje se puno oblika osiguranja od nesretnog slučaja. Bit će nabrojana samo neka od njih: osiguranje od nezgoda, osiguranje naknada zaposlenima, osiguranje od eksploziva kotlova, osiguranje staklenih izloga, osiguranje od provale i pljačke, osiguranje od lopova, osiguranje kredita. Najčešće oblik osiguranja od nesretnog slučaja s kojim se danas susrećemo je automobilsko osiguranje koje predstavlja zaštitu od različitih oblika šteta. Prvenstveno, štite vlasnika vozila od odgovornosti koja proizlazi iz vlasništva vozila ili korištenja vozila. Drugi najpoznatiji oblik osiguranja od nesretnog slučaja je osiguranje od odgovornosti koje uključuje široku paletu primjene i područja osiguranja. Osiguranjem od odgovornosti može se ugovoriti zaštita od svih odgovornosti izloženih riziku iz vlasništva nad imovinom, poslovima proizvodnje, poslovima prodaje, distribucije proizvoda ili brojnih drugih radnji.

4. Osiguranje u Republici Hrvatskoj

Sljedeće poglavlje govori o povijesti osiguranja u Republici Hrvatskoj te osiguravajućim društvima u Republici Hrvatskoj. Jednako tako, kroz poglavlje će biti analizirano tržište osiguranja u Hrvatskoj prema tržišnim udjelima i vrstama osiguranja.

4.1. Pravni aspekti osiguranja u Republici Hrvatskoj

Kako bi se kasnije uspješno shvatilo podjelu osiguranja u Republici Hrvatskoj, te što jasnije upoznao s osiguravajućim društvima koje posluju na području države na početku ovog poglavlja slijedi teorijski dio osiguranja te pravni propisi koji su na snazi na području Republike Hrvatske, a vezana su za poslove osiguranja.

Kada govorimo o osiguranju imovine i osoba u Republici Hrvatskoj, kao i o nadzoru nad njim, kao i njegovim poslovanjem, odgovore na sve možemo pronaći u Zakon o osiguranju. Prema Zakonu o osiguranju „Poslovi osiguranja su sklapanje i ispunjavanje ugovora o neživotnom, odnosno ugovora o životnom osiguranju osim obveznih zdravstvenih, obveznih mirovinskih osiguranja i obveznih socijalnih osiguranja“ (Narodne novine 30/15, čl. 7). Drugi poslovi osiguranja propisani Zakonom o osiguranju su posredovanje u ugovaranju osiguranje, zastupanje u osiguranju, smanjenje rizika, snimanje i procjena šteta, pružanje pravne pomoći i ostali.

Prema Novaku (2005:299), na području Republike Hrvatske, poslove osiguranja imaju prava obavljati sljedeća društva:

- dioničko društvo za osiguranje
- društvo za uzajamno osiguranje
- vlastito društvo za osiguranje
- javno društvo za osiguranje

Kako je bilo navedeno u prethodnom poglavlju o osiguranjima, tako se i osiguranja u Republici Hrvatskoj razvrstavaju prema životnim i neživotnim osiguranjima. U skupinu životnih osiguranja pripadaju: osiguranje života i rentna osiguranja. U skupinu neživotnih osiguranja pripadaju sljedeći oblici osiguranja: osiguranje od nezgode, zdravstveno osiguranje, osiguranje cestovnih vozila, osiguranje zračnih letjelica, osiguranje tračnih vozila, osiguranje robe u

prijevozu, osiguranje riječnog, jezerskog i pomorskog kaska, osiguranje od automobilske odgovornosti, osiguranje kredita, osiguranje jamstva i brojni drugi.

Društvo za osiguranje može obavljati jednu ili više vrsta osiguranja, dok za isto vrijeme ne mogu obavljati samostalno i poslove reosiguranja.

Prema Zakonu o obveznom osiguranju u prometu (Narodne novine 151/05, čl. 2) u Republici Hrvatskoj Zakonom je regulirano koje vrste osiguranja su obvezne, a koje su dobrovoljne. Na taj način u skupinu obveznih osiguranja u Republici Hrvatskoj pripadaju sljedeća osiguranja:

- putnici u javnom prijevozu od posljedica nesretnog slučaja
- vlasnici, odnosno korisnici motornih vozila od odgovornosti za štete počinjene prema trećima
- vlasnici, odnosno korisnici zrakoplova od odgovornosti za štete počinjene trećim osobama
- vlasnici, odnosno korisnici brodica na motorni pogon od odgovornosti počinjene trećim osobama

Prema Novaku (2005:301) kako bi neko osiguravajuće društvo u Republici Hrvatskoj počelo sa radom osiguranja potrebno je da dobije odobrenje za rad koje izdaje Direkcija za nadzor društva za osiguranje.

Kako je ranije navedeno, jedno od društava koje se mogu baviti osiguranjem u Republici Hrvatskoj je i dioničko društvo za osiguranje. Dioničko društvo za osiguranje mogu osnovati fizičke i pravne osobe ukoliko ispunjavaju sve uvjete propisane u Zakonu o osiguranju. Istim je propisani kako dioničko društvo za osiguranje mora uplatiti određenu svotu temeljnog kapitala kako bi moglo obavljati poslove osiguranja. Na ime tog Zakona, društvo je dužno uplatiti 8.000.000 kn temeljnog kapitala ukoliko će obavljati poslove osiguranja života, dok je dužno uplatiti iznos od 4.000.000 kn temeljnog kapitala ukoliko će obavljati poslove osiguranja imovine. Ukoliko se društvo odluči na poslovanje više grupa neživotnog osiguranja, dužno je uplatiti 12.000.000 kn temeljnog kapitala. Na koncu, ukoliko društvo želi obavljati poslove reosiguranja, dužno je uplatiti prilikom osnivanja 12.000.000 kn temeljnog kapitala.

Prema Novaku (2005:302) da bi Direkcija za osiguranja izdala odobrenje za poslove osiguranja u Republici Hrvatskoj društvo za osiguranje dužno je dostaviti Direkciji sljedeće:

- statut društva s potpisima osnivača
- dokaz u uplati temeljnog kapitala
- akte poslovne politike
- poslovni plan društva za naredne tri godine poslovanja
- izvješće o financijskom stanju osnivača
- strukturu i visinu udjela pojedinog dioničara
- prijedlog o imenovanju predsjednika uprave društva
- broj i kvalifikacijsku strukturu kadrova potrebnih za početak rada društva
- prijedlog za imenovanje upravitelja matematičke pričuve, ako će se društvo baviti poslovima osiguranja života

Sredstva s kojima osiguravajuće društvo raspolaže su sljedeća: sredstva temeljnog kapitala, premije osiguranja, tehničke pričuve, sredstva preventive, pričuve sigurnosti te ostala sredstva. Bitno je razlikovati kako se premije za osiguranje sastoje od funkcionalne premije i premije za obavljanje djelatnosti osiguranja. Bitno je također da društva za osiguranje, premije osiguranja za život drže na posebnom računu te da samo osiguravajuće društvo nema mogućnosti raspolagati tim sredstvima, niti ta sredstva mogu biti predmetom prisilne naplate.

Prihodi društva za osiguranje jesu premije osiguranja, premije aktivnih poslova suosiguranja i reosiguranja, ostali prihodi poslova osiguranja, prihodi od sudjelujućih interesa i ostalih ulaganja, ostali poslovni prihodi i izvanredni prihodi. Rashodi društva za osiguranje su troškovi za štete po osnovi osiguranja, suosigurnaja, ugovorenih svota, rashodi za preventivu, ostali troškovi poslova osiguranja, troškovi za provedbu djelatnosti osiguranja i reosiguranja te izvanredni troškovi.

4.2. Osiguravajuća društva u Republici Hrvatskoj

U 2021. godini u Republici Hrvatskoj poslovalo je ukupno 15 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, od čega njih šest je uz poslove osiguranja obavljalo poslove i reosiguranja. Pored osiguravajućih društava sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, poslovima osiguranja bavilo se još jedno društvo sa sjedištem izvan granica Republike Hrvatske.

Društva sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koja su se bavila poslovima osiguranja u 2021. godini su:

- Adriatic osiguranje d. d.
- Agram Life osiguranje d. d.
- Allianz Hrvatska d. d.
- Croatia osiguranje d. d.
- Euroherc osiguranje d. d.
- Generali osiguranje d. d.
- GRAWE osiguranje d. d.
- GROUPAMA odiguranje d. d.
- HOK osiguranje d. d.
- Hrvatsko kreditno osiguranje d. d.
- Merkur osiguranje d. d.
- Triglav osiguranje d. d.
- UNIQUA osiguranje d. d.
- Wiener osiguranje Vienna Insurance Group d. d.
- Wusternot životno osiguranje d. d.

Osiguravajuće društvo koje obavljaju poslove osiguranja na teritoriju Republike Hrvatske, a kojemu je sjedište izvan granica Republike Hrvatske je Sava osiguranje d. d.

Neka od društava je obavljalo isključivo poslove životnog osiguranja, dok su neka društava obavljala isključivo poslove neživotnog osiguranja. Određeni broj osiguranja obavljalo je poslove mješovitog osiguranja, odnosno životna i neživotna osiguranja. Društva koja su se bavila poslovima isključivo životnog osiguranja su sljedeća: Agram Life osiguranje d. d; Groupama osiguranje d. d; Wusternot životno osiguranje d. d. Osiguravajuća društva koja su se bavila poslovima osiguranja neživotnog osiguranja su sljedeća osiguranja: Adriatic osiguranje d. d; Euroherc osiguranje d. d; HOK osiguranje d. d. i Hrvatsko kreditno osiguranje d. d. Ostala osiguravajuća društva u Republici Hrvatskoj poslovala su na područjima osiguranja života i neživota. Ona su sljedeća: Allianz Hrvatska d. d; Croatia osiguranje d. d; Generali osiguranje d. d; GRAWE osiguranje d. d; Merkur osiguranje d. d; Triglav osiguranje d. d; UNIQUA osiguranje d. d; Wiener osiguranje Vienna Insurance Group d. d.

Kako je na početku poglavlja napisano, na teritoriju Republike Hrvatske šest društava je obavljalo poslove reosiguranja uz poslove osiguranja. Prema podacima Hrvatskog ureda za osiguranje poslovima reosiguranja bavila su se sljedeća društva: Adriatic osiguranje d. d, Agram Life osiguranje d. d, Allianz Hrvatska d. d, Croatia osiguranje d. d, Euroherc osiguranje d. d, Generali osiguranje d. d.

4.2.1. Osnovni pojmovi osiguravajućih društva koji se bave poslovima osiguranja u Republici Hrvatskoj

Prema zakonu, poslove osiguranja na teritoriju Republike Hrvatske može obavljati trgovačko društvo za osiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koje je dobilo odobrenje za rad od strane nadzornog tijela za obavljanje poslova osiguranja. Jednako tako, prema Zakonu o osiguranju, poslove osiguranja na području Republike Hrvatske mogu obavljati društva kojima je sjedište na području druge države članice na temelju slobode pružanja usluga ili poslovnog nastana. Kako bi inozemna osiguravajuća društva mogla obavljati poslove osiguranja u Republici Hrvatskoj također je potrebno da imaju odobrenje nadzornog tijela za obavljanje poslova osiguranja.

4.2.1.1. Adriatic osiguranje d. d.

Adriatic osiguranje d. d. je osiguravajuće društvo sa sjedištem na adresi Listopadska 2, Zagreb. Upis u sudski registar nastupio je 21. kolovoza 1991. godine na trgovačkom sudu u Splitu. Gledajući strukturu vlasništva, vidljivo je kako Adriatic osiguranje je u vlasništvu s 95% fizičkih i pravnih osoba sa sjedištem ili prebivalištem u Republici Hrvatskoj, dok je vlasništvo ostalih 5% ovog osiguravajućeg društva pod kontrolom pravnih osoba sa sjedištem izvan Republike Hrvatske. Na dan 31. prosinac 2021. godine Adriatic osiguranje d. d. zapošljavalo je 882 djelatnika. Najveću premije u 2021. godini društvo je ostavilo na osiguranju automobilske odgovornosti, gdje su ostvarili visokih 764.557.467,39 kuna, što je činilo 62,51% zaračunate bruto premije.

4.2.1.2. Agram Life osiguranje d. d.

Agram Life osiguranje d. d. je osiguravajuće društvo sa sjedištem na adresi Trpinjska cesta 108, Zagreb. Svoju pravnu osobnost steklo je upisom na trgovački sud u Zagrebu, 24. lipnja 1997.

godine. Koncem 2015. godine izvršeno je pripajanje Sunce osiguranje d. d. čime su preuzeta sva prava i obveze navedenog društva. Agram Life osiguranje je 100% u vlasništvu pravnih i fizičkih osoba s prebivalištem ili sjedištem u Republici Hrvatskoj. Na dan 31. prosinca 2021. godine ukupno je imalo 139 zaposlenih. Iako je Agram Life osiguranje d. d. isključivo grupa za životno osiguranje, prema vrstama osiguranja pored životnog osiguranja premije ostvaruju na vrstama osiguranja kao što su osiguranja od nezgode i zdravstvena osiguranja. Naravno, najveća bruto premija ostvarena u 2021. godini ostvarena je na području životnog osiguranja, i to čak 78,22% ukupne premije, odnosno 313.167.764,18 kuna.

4.2.1.3. Allianz Hrvatska d. d.

Allianz Hrvatska d. d. je osiguravajuće društvo sa sjedištem na adresi Heinzelova 70, Zagreb. Pravnu osobnost steklo je upisom u sudski registar na trgovačkom sudu u Zagrebu 20. prosinca 1991. godine. Allianz Hrvatska je u većinskom vlasništvu *Allianz New Europe Holding GmbH* koji imaju udjel vlasništva od 83,16%, dok je preostalih 16,84% u vlasništvu Zagrebačke banke d. d. Koncem 2021. godine, odnosno na dan 31. prosinac 2021. godine, Allianz Hrvatska d. d. zapošljavala je 383 zaposlenika. Kao osiguravajuće društvo koje se bavi i životnim i neživotnim vrstama osiguranja, u 2021. godini ukupno je uprihodilo 1.230.201.254,35 kuna bruto premije osiguranja. Najveću zaračunatu bruto premiju ostvarilo je u grupi životnih osiguranja gdje su ostvarili premije u visini od 437.385.245,42 kuna, odnosno 35,55% ukupnih zaračunatih bruto premija.

4.2.1.4. Croatia osiguranje d. d.

Croatia osiguranje d. d. je najveće društvo za osiguranje na području Republike Hrvatske. Sjedište društva nalazi se u Zagrebu, na adresi Vatroslava Jagica 33. Pravnu osobnost Croatia osiguranje steklo je upisom u sudski registar na trgovačkom sudu u Zagrebu dana 10. listopada 1990. godine. Od 2014. godine Croatia osiguranje u većinskom vlasništvu Adris Grupe d. d. Trenutna vlasnička struktura Croatia osiguranja je sljedeća: 66,91% vlasništva je pod upravljanjem Adris Grupa d. d, 30,10% vlasništva je pod upravljanjem Republike Hrvatske, dok je preostalih 2,99% vlasništva u rukama malih dioničara. Na kraju 2021. godine Croatia osiguranje zapošljavalo je ukupno 2.321 djelatnika. Ukupna zaračunata bruto premija u 2021. godini iznosila je 2.850.266.561,45 kuna, od čega se najveći dio zaračunate premije odnosio na imovinska osiguranja s 23,53% ukupne bruto premije, odnosno 670.571.086,33 kuna.

4.2.1.5. Euroherc osiguranje d. d.

Ulica grada Vukovara 282 u Zagrebu sjedište je Euroherc osiguranja d. d. Euroherc osiguranje d. d. pravnu osobnost steklo je 3. studenog 1992. godine upisom u sudski registar na trgovačkom sudu u Splitu. Analizirajući strukturu vlasništva Euroherc osiguranja, vidljivo je kako su fizičke osobe s prebivalištem u Republici Hrvatskoj vlasnici 70,5%, pravne osobe sa sjedištem u Republici Hrvatskoj upravljaju s 24,4%, dok je ostalih 5,1% vlasništva u rukama fizičkih osoba s prebivalištem izvan Republike Hrvatske. 31. prosinca 2021. godine. Euroherc osiguranje d. d. je zapošljavalo ukupno 1.221 djelatnika. Kao osiguravajuće društvo koje isključivo obavlja djelatnosti neživotnih osiguranja, u 2021. godini uprihodilo je ukupno 1.482.141.564,78 kuna bruto premije, od čega čak 792.054.834,05 kuna se odnosilo na osiguranje automobilske odgovornosti, odnosno 53,44%.

4.2.1.6. Generali osiguranje d. d.

Generali osiguranje svoje sjedište ima u Zagrebu, na adresi Slavenska avenija 18. Svoju pravnu osobnost steklo je 4. veljače 1997. godine upisom na sudski registar na trgovačkom sudu u Zagrebu pod imenom Libertas osiguranje. Danas su u stopostotnom vlasništvu tvrtke *Generali CEE Holding B.V. Diemen*. Na dan 31. prosinac 2021. godine Generali osiguranje je ukupno zapošljavalo 793 djelatnika na području Republike Hrvatske. Kao osiguravajuće društvo koje obavlja poslove osiguranja području životnog osiguranja kao i neživotnog osiguranja, ukupno je u 2021. godini prikupilo 982.200.345,29 kuna bruto premije. Najviše bruto premije u Generali osiguranju u 2021. godini ostvarene su na području životnog osiguranja, gdje su uprihodili 257.432.219,49 kuna bruto premije, odnosno 26,21% ukupne zaračunate bruto premije. Analizirajući bruto premije u grupi neživotnog osiguranja, može se vidjeti kako su najviše premije ostvarene na vrsti osiguranja jamstva kredita i financijskih gubitaka s iznosom od 240.893.406,13 kuna, odnosno 24,53% ukupne zaračunate premije u toj godini.

4.2.1.7. GRAWE Hrvatska d. d.

Grawe Hrvatska d. d. koje je u vlasništvu tvrtke *Grazer Wechselsetige Versicherung AG Graz*, svoje sjedište ima u glavnom gradu Republike Hrvatske – Zagrebu, na adresi Ulica grada Vukovara 5. Pravnu osobnost steklo je upisom u sudski registar na trgovačkom sudu u Zagrebu dana 19. srpnja 1993. godine s nazivom tvrtke Prima osiguranje d. d. 31. prosinca 2021. godine

Grawe Hrvatska prema podacima Hrvatskog ureda za osiguranje imala je ukupno 696 zaposlenih na području Republike Hrvatske. U istoj godini, Grawe Hrvatska d. d. uprihodila je ukupno 464.171.506,60 kuna bruto premije. Raspodjela bruto premije u 2021. godini za Grawe Hrvatska d.d. između grupe životnih osiguranja, i grupe neživotnih osiguranja iznosila je 57,03% u korist životnih osiguranja, odnosno na području neživotnih osiguranja ostvarili su 42,97% bruto premija. Analizirajući strukturu neživotnog osiguranja, vidljivo je kako je Grawe Hrvatska d. d. najveću bruto premiju ostvarila u vrsti automobilske odgovornosti koja je te godine iznosila 15,27% ukupne zaračunate bruto premije, odnosno 70.859.935,44 kuna.

4.2.1.8. Groupama osiguranje d. d.

Groupama osiguranje d. d. je 23. prosinca 2008. godine dobilo od strane Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga dozvolu za sklapanje osiguranja i ispunjavanje ugovora u skupini životnih osiguranja, te su od 1. travnja 2009. počeli obavljati djelatnost osiguranja. Sjedište Groupama osiguranja d. d. nalazi se na adresi Ulica grada Vukovara 284, Zagreb. 100% vlasništva dioničkog društva nalazi se pod pravnim osobama sa sjedištem u Mađarskoj. Na dan 31. prosinac 2021. godine Groupama osiguranje d. d. je imalo 29 zaposlenika. Kako je društvo registrirano isključivo za poslove sklapanja ugovora životnog osiguranja, cjelokupne prikupljene bruto premije se odnose na životno osiguranje, te su one u 2021. godini iznosile 40.316.617,25 kuna.

4.2.1.9. HOK osiguranje d. d.

Hrvatska osiguravajuća kuća d. d. sa svojim sjedištem u Zagrebu, na adresi Capraška cesta 6 svoju pravnu osobnost stekla je upisom u sudski registar na trgovačkom sudu u Zagrebu 18. srpnja 2001. godine. Danas, HOK osiguranje je 100% u privatnom domaćem vlasništvu. 31. prosinca 2021. godine, HOK osiguranje zapošljavalo je ukupno 274 djelatnika. Kao osiguravajuće društvo čije je isključiva djelatnost osiguranje neživota, u 2021. godini ukupno su uprihodili 245.061.552,44 kuna bruto premije. Najveći dio bruto premije odnosi se na osiguranje automobilske odgovornosti, čak 41,71%, što je u apsolutnom iznosu iznosilo 102.220.129,68 kuna.

4.2.1.10. *Hrvatsko kreditno osiguranje d. d.*

Hrvatsko kreditno osiguranje je najmlađe osiguranje u Republici Hrvatskoj. 24. rujna 2009. godine dobili su od Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga dozvolu za sklapanje i ispunjavanje ugovora o osiguranju kredita, te su od 18. siječnja 2010. godine upisom u sudski registar na trgovačkom sudu u Zagrebu stekli svoju pravnu osobnost. 100% vlasništva je pod pravnim osobama sa sjedištem u Republici Hrvatskoj. Na 31. prosinac 2021. Hrvatsko kreditno osiguranje imalo je 15 zaposlenih djelatnika. Kako je i sami naziv osiguravajućeg društva, Hrvatsko kreditno osiguranje d. d. isključivo se bavi osiguranjem kredita, jamstava i financijskih gubitaka te su u toj grupi osiguranja uprihodili 17.613.706,15 kune bruto premije.

4.2.1.11. *Merkur osiguranje d. d.*

Merkur osiguranje d. d. u Republici Hrvatskoj svoje sjedište ima u gradu Zagrebu, na adresi Ulica kneza Ljudevita Posavskog 31. Pravnu osobnost steklo je upisom u sudski registar na trgovačkom sudu u Zagrebu 12. siječnja 1996. godine. Struktura vlasništva raspoređena je tako da su svi poslovni udjeli u vlasništvu pravnih osoba izvan Republike Hrvatske, odnosno u vlasništvu *Merkur International Holding AG Graz*. Na zadnji dan 2021. godine Merkur osiguranje zapošljavalo je ukupno 198 djelatnika. Iste godine, Merkur osiguranje uprihodilo je 245.170.508,44 kune bruto premije. Najveći dio zaračunatih bruto premija ostvarili su na području osiguranja života, odnosno 211.934.320,90 kune što je bilo 86,44% ukupne zaračunate bruto premije.

4.2.1.12. *Triglav osiguranje d. d.*

Triglav osiguranje je osiguravajuće društvo koje je na tržištu u Republici Hrvatskoj od 26. srpnja 1993. godine kada su svoju pravnu osobnost stekli upisom u sudski registar na trgovačkom sudu u Rijeci. Danas, Triglav osiguranje svoje sjedište ima u glavnom gradu Zagrebu, na adresi Antuna Heinza 4. Vlasništvo Triglav osiguranja d. d. je trgovačko društvo Triglav INT d. d, Ljubljana. Na koncu 2021. godine, Triglav osiguranje d. d. u Republici Hrvatskoj zapošljavalo je ukupno 515 zaposlenika. Iste godine, osiguravajuće društvo Triglav d. d. uprihodilo je 654.056.510,86 kuna bruto premije. Najveći dio ostvarenih bruto premija ostvarili su na imovinskim osiguranjima gdje je ostvareno ukupno 304.497.166,86 kuna bruto premije što je iznosilo 31,27% ukupne bruto premije. Odmah iza imovinskih vrsta osiguranja u

2021. uslijedile su premije osiguranja od automobilske odgovornosti gdje je Triglav osiguranje d. d. uprihodilo 138.703.341,03 kuna bruto premije.

4.2.1.13. UNIQUA osiguranje d. d.

Uniqua osiguranje d. d. u Republici Hrvatskoj posluje od 3. lipnja 1996. godine kada je svoju pravnu osobnost steklo upisom u sudski registar na trgovačkom sudu u Zagrebu. Godine 2014. odnosno točnije 1. rujna 2014. godine Uniqua osiguranju pripojeno je društvo Basler osiguranje Zagreb d. d. Danas osiguravajuće društvo Uniqua svoje sjedište ima u Zagrebu, na adresi Planinska 13A. Vlasnici osiguravajućeg društva Uniqua su pravne osobe sa sjedištem izvan Republike Hrvatske, odnosno društvo *UNIQUA International AG*. Na kraju 2021. godine Uniqua osiguranje d. d. ukupno je zapošljavalo 538 djelatnika. Na koncu iste godine, Uniqua osiguranje ostvarilo je ukupnu bruto premiju u iznosu od 602.318.664,58 kuna. Najviše bruto premije ostvarene su na grupama osiguranja imovine i automobilske odgovornosti. Ukupne bruto premije za osiguranje imovine u 2021. godini iznosile su 85.210.500,64 kune, dok su premije za osiguranje automobilske odgovornosti iznosile 76.875.350,39 kuna.

4.2.1.14. Wiener osiguranje d. d.

Wiener osiguranje, smješteno sa svojim sjedištem u Zagrebu, na adresi Slavonska ulica 24, svoju pravnu osobnost dobilo je upisom u sudski registar na trgovačkom sudu u Zagrebu dana 28. prosinca 1995. godine. Gotovo cjelokupna vlasnička struktura pripada pravnim osobama sa sjedištem izvan Republike Hrvatske, odnosno čak 97,82% vlasništva. Preostalih 2,18% vlasništva pripada pravnim i fizičkim osobama sa sjedištem ili prebivalištem na području Republike Hrvatske. Na dan 31. prosinca 2021. godine Wiener osiguranje d.d. zapošljavalo 719 djelatnika. Iste godine, dioničko društvo Wiener osiguranje d.d. uprihodilo je ukupno 1.205.404.335,53 bruto premije. Najviše ostvarene bruto premije ostvarene su na području životnog osiguranja, gdje je dioničko društvo uprihodilo 640.030.385,81 kuna bruto premije.

4.2.1.15. Wustenrot životno osiguranje d. d.

Životno osiguranje Wustenrot svoju pravu osobnost steklo je upisom u sudski registar na trgovačkom sudu u Zagrebu od dana 2. siječnja 2012. godine. Dozvolu od Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga za sklapanje i ispunjavanje ugovora u skupini životnih osiguranja

dobilo 27. listopada 2011. godine. Danas, Wustenrot životno osiguranje ima sjedište u Zagrebu, na adresi Heinzelova 33A. Vlasništvo ovog životnog osiguranja je u potpunosti izvan granica Republike Hrvatske, odnosno kod pravnih i fizičkih osoba sa sjedištem ili prebivalištem izvan Republike Hrvatske. Na posljednji dan 2021. godine Wustenrot životno osiguranje d.d. u Republici Hrvatskoj zapošljavalo je 24 djelatnika. Budući da im sam naziv kaže kako se isključivo bave životnim osiguranjima, cjelokupan iznos zaračunatih bruto premija odnosi se na životna osiguranja te je u 2021. godini iznosio 56.019.288,36 kune.

4.2.1.16. Sava osiguranje d. d.

Sava osiguranje d. d. je podružnica Društva *Zavarovalnica Sava zavoravalna družba d. d.* koja svoje sjedište ima u Sloveniji, gradu Maribor. Podružnica Sava osiguranje d. d. svoje sjedište je pronašla u gradu Zagrebu, na adresi R. Frangeša Mihanovića 9. U Republici Hrvatskoj posluju na temelju poslovnog nastana putem Podružnice koja je osnovana 20. ožujka 2015. godine kada je i upisana u sudski registar na trgovačkom sudu u Zagrebu. Cjelokupno vlasništvo je pod kontrolom pravnih osoba sa sjedištem izvan Republike Hrvatske. Na zadnji dan 2021. godine Sava osiguranje d. d. na području Republike Hrvatske zapošljavala je 213 djelatnika. Kada je riječ o zaračunatoj bruto premiji osiguranja, prema Hrvatskom uredu za osiguranje vidljivo je kako je Sava osiguranje d. d. ostvarila ukupno 123.979.487,93 kuna premije, od čega najviše na policama automobilske odgovornosti. Na policama automobilske odgovornosti uprihodili su ukupno 66.195.435,19 kuna bruto premije, što iznosi 53,39% ukupne bruto premije ostvarene u 2021. godini.

4.3. Premije osiguranja u Republici Hrvatskoj

Kako se do sada moglo vidjeti, brojna su osiguranja koja posluju na prostoru Republike Hrvatske, kao što je i različit njihov opseg posla. Upravo iz tog razloga bit će jasnije prikazano koji je red veličina svakog osiguravajućeg društva, te s kojim vrstama osiguranja ostvaruju najviše premije. U tablici 1 prikazane su ukupne zaračunate premije osiguranja u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2017. godine do 2021. godine.

Industrija osiguranja u Republici Hrvatskoj na kraju 2021. godine poslovala je s ukupnom bruto premijom u iznosu od 11,70 milijardi kuna, što predstavlja rast u iznosu od 11,7% u odnosu na godinu 2020, u apsolutnom iznosu taj postotak predstavlja rast od 1,22 milijarde kuna više

premije što je vidljivo u tablici 1. Povećanje zaračunate premije rezultat je porasta premije u neživotnim osiguranjima u odnosu na 2020. godinu za 10,7%, kao i životnih osiguranja koja su u 2021. godini zabilježila rast premija za 9,4% u odnosu na godinu ranije.

Tablica 1: Bruto premije osiguranja od 2017. do 2021. godine

GODINA	UKUPNA PREMIJA (u 000 kuna)	PREMIJA NEŽIVOTNOG OSIGURANJA (u 000 kuna)	PREMIJA ŽIVOTNOG OSIGURANJA (u 000 kuna)
2017.	9.055.924	6.115.710	2.940.214
2018.	9.855.630	6.721.438	3.134.191
2019.	10.481.343	7.414.910	3.066.433
2020.	10.475.070	7.827.617	2.647.453
2021.	11.698.341	8.800.870	2.897.470

Izvor: izrada autora prema: Hrvatski ured za osiguranje, Tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj 2021, 2022.

Uspoređujući udio ukupne bruto premije s iznosom BDP-a u Republici Hrvatskoj, vidljivo je kako su zaračunate bruto premije osiguranja iznosile 2,9% ukupnog BDP-a u 2021. godini. Analizirajući podatke iz tablice 2, na kojoj su prikazani postotni udjeli premija u osiguranju u odnosu na BDP, vidljivo je kako je ta stopa gotovo konstantna, te da iz godine u godinu varira ukupno 0,5%.

Tablica 2: Premija osiguranja u BDP-u

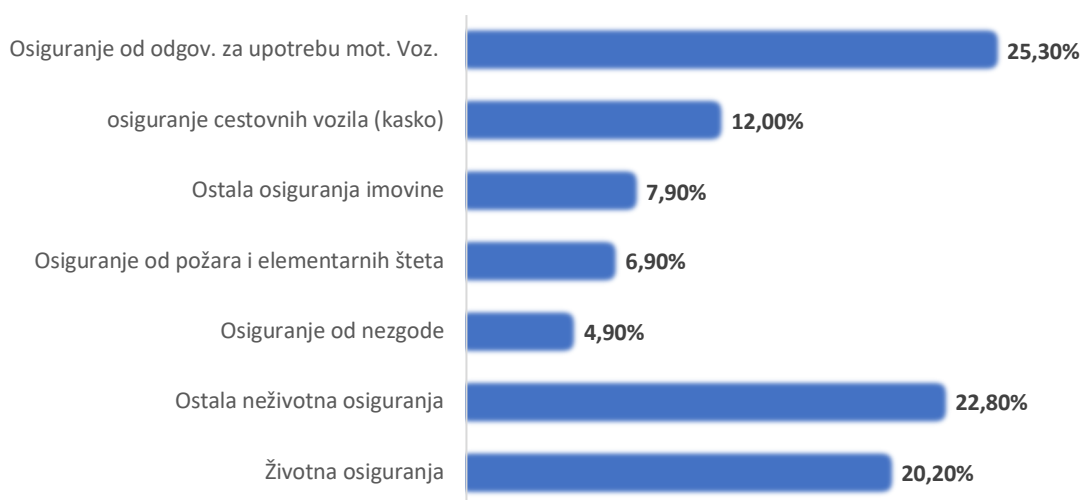
GODINA	% u BDP-u
2017.	2,46
2018.	2,56
2019.	2,61
2020.	2,83
2021.	2,90

Izvor: izrada autora prema: Hrvatski ured za osiguranje, Tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj 2021, 2022.

Na slici 1. prikazana je struktura premija osiguranja u 2021. godini prema kojoj je vidljivo kako osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila sa svojih 25,3% predstavljaju

najznačajniju skupinu osiguranja, dok je sljedeća skupina osiguranja s najvišom premijom osiguranje života s 20,2% ukupne premije. Slijede skupine kasko osiguranja cestovnih vozila s 12,0% ukupne premije. Ostala osiguranja imovine čini 7,9% ukupne premije, dok osiguranje od požara i elementarnih šteta zauzima udjel od 6,9%. 6,0% ukupne premije odnosi se na zdravstvena osiguranja. Ostala osiguranja od odgovornosti uprihodila su 4,5% od ukupne zaračunate bruto premije.

Slika 1: Struktura premije osiguranja u 2021. godini

Izvor: Hrvatski ured za osiguranja, 2021. ključne informacije o tržištu osiguranja u Republici Hrvatskoj, 2022.

Ako se govori o brojčanom stanju polica u 2021. godini prema Hrvatskom uredu za osiguranje (Hrvatski ured za osiguranje, Ključne informacije o tržištu osiguranja u Republici Hrvatskoj 2021, 2022) vidljivo je da u 2021. godini izdano 11.996.535 polica osiguranja. Od ukupnog broja polica osiguranja njih 1.349.454 police se odnose na osiguranje života, dok preostalih 10.647.081 polica se odnosi na police osiguranja neživota.

4.3.1. Struktura premije prema osiguravajućim društvima

Kako je već napisano u prethodnim odjeljcima na području Republike Hrvatske na tržištu osiguranja posluje petnaest osiguravajućih društava sa sjedištem u Republici Hrvatskoj. U sljedećem poglavlju bit će analizirano poslovanje navedenih osiguravajućih društava kroz 2021. godinu.

4.3.1.1. Ukupne zaračunate bruto premije

Prema Hrvatskom Uredu za osiguranje (2022:20), prema ukupnim zaračunatim bruto premijama vidljivo je u tablici 3. kako je Croatia osiguranje d. d. uprihodila mnogo više od ostalih osiguravajućih društava. Od ukupnih zaračunatih premija između svih osiguravajućih društava koja je u 2021. godini iznosila 11.698.431.100,36 kuna, Croatia osiguranje je uprihodila 2.850.266.561,45 kuna bruto premije. Postotno izraženo bruto premija Croatia osiguranja iznosila je visokih 24,36%. U tablici 3 prikazani su podaci za svako pojedino osiguravajuće društvo s iskazanom bruto premijom za 2021. godinu te s iskazanim postotnim udjelom u ukupnoj bruto premiji za 2021. godinu.

Tablica 3: Prikupljene bruto premije u 2021. godini

OSIGURAVAJUĆE DRUŠTVO	UKUPNA PREMIJA (kn)	%
ADRIATIC OSIGURANJE d. d.	1.223.042.935,92	10,45%
AGRAM LIFE d. d.	400.355.748,44	3,42%
ALLIANZ HRVATSKA d. d.	1.230.201.254,35	10,52%
CROATIA OSIGURANJE d. d.	2.850.266.561,45	24,36%
EUROHERC OSIGURANJE d. d.	1.482.141.564,78	12,67%
GENERALI OSIGURANJE d. d.	982.200.345,29	8,40%
GRAWE HRVATSKA d. d.	464.171.506,60	3,97%
GROUPAMA OSIGURANJE d. d.	40.316.617,25	0,34%
HOK OSIGURANJE d. d.	245.060.552,44	2,09%
HRVATSKO KREDITNO OSIGURANJE d. d.	17.613.706,15	0,15%
MERKUR OSIGURANJE d. d.	245.170.508,33	2,10%
TRIGLAV OSIGURANJE d. d.	654.056.510,86	5,59%
UNIQUA OSIGURANJE d. d.	602.318.664,58	5,15%
WIENER OSIGURANJE d. d.	1.205.404.335,53	10,30%
WUSTERNOT d. d.	56.019.288,36	0,48%
UKUPNO	11.698.340.100,36	100%

Izvor: izrada autora prema: Hrvatski ured za osiguranje, Tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj 2021, 2022.

Po visini prikupljene premije, iza Croatia osiguranje d. d. smjestilo se osiguravajuće društvo Euroherc osiguranje d. d. koje je uprihodilo 1.482.141.564,78 kune bruto premije, te s tom premijom sudjeluje u ukupnoj bruto premiji s 12,67%. Treće osiguravajuće društvo po visini

prikupljene premije je Allianz Hrvatska s prikupljenih 1.230.201.254,35 kuna premije. Iza Allianz Hrvatske u 2021. godini smjestilo se Adriatic osiguranje, ono je prikupilo 1.223.042.935,92 kuna bruto premije, što u ukupnoj bruto premiji iznosi također 10,45%. Iza njih prema ukupnoj bruto premiji slijede sljedeća osiguranja: Wiener osiguranje s zaračunatom bruto premijom u iznosu od 1.205.404.335,53 kuna, odnosno 10,30% ukupne bruto premije.

4.3.1.2. Premije neživotnog osiguranja

Ukoliko će se razmatrati isključivo premije osiguranja neživota, raspodjela udjela i ostvarene premije drugačija je nego što je slučaj kod ukupno zaračunate bruto premije. Analizirajući strukturu neživotnog osiguranja, vidljivo je kako su sva osiguravajuća društva u 2021. godini na području osiguranja neživota uspjela uprihoditi 8.800.869.432,80 kuna bruto premije, što bi u relativnom broju iznosilo 75,23% ukupne bruto premije. Promatrajući isključivo područje osiguranja neživota, jednako kao i u području ukupne bruto premije, najvišu premiju ostvarilo je osiguravajuće društvo Croatia osiguranje d. d. koje je na području neživota ostvarilo 2.406.251.907,85 kuna premije što bi u ukupnoj bruto premiji na području neživota u Republici Hrvatskoj u 2020. godini iznosilo 27,34%. Drugo osiguravajuće društvo po visini bruto premije jednako kao i u skupini ukupne bruto premije je osiguravajuće društvo Euroherc osiguranje d. d. koje je prikupilo 1.482.141.564,78 kuna bruto premije u području neživota. U postotnom omjeru za neživotna osiguranja u 2021. godini to je iznosilo 16,84%. Posljednje društvo koje je ostavilo preko 10% ukupne bruto premije na području neživota je Adriatic osiguranje d. d, koje je u 2021. godini uprihodilo 13,90% ukupne bruto premije neživotnih osiguranja, odnosno 1.223.042.935,92 kuna bruto zaračunate premije. Iznad 5% tržišne premije na grupi neživotnih osiguranja ostvarila su društva Allianz Hrvatska, Generali osiguranje, Triglav osiguranje te Wiener osiguranje d. d. koje je ostvarilo 6,42% ukupno zaračunate bruto premije u grupi neživotnih osiguranja. U 2021. godini osiguravajuća društva Wusternot osiguranje i Groupama osiguranje kao isključivo osiguravajuća društva za životna osiguranja, nisu prikupljali premije na neživotnim osiguranjima. Jednako tako, važno je imati na umu da osiguravajuća društva kao što su Agram Life i Merkur osiguranje ostvarivali znatno više premije osiguranja na policama života u odnosu na police osiguranja neživota. U tablici 4, prikazana su osiguravajuća društva s prikupljenom bruto premijom osiguranja neživota uz postotne udjele u ukupnoj premiji neživota.

Tablica 4: Prikupljene bruto premije osiguranja neživota 2021.

Osiguravajuće društvo	Bruto premija – neživot (kn)	%
ADRIATIC OSIGURANJE d. d.	1.223.042.935,92	13,90%
AGRAM LIFE d. d.	87.187.984,26	0,99%
ALLIANZ HRVATSKA d. d.	792.816.008,93	9,01%
CROATIA OSIGURANJE d. d.	2.406.251.907,85	27,34%
EUROHERC OSIGURANJE d. d.	1.482.141.564,78	16,84%
GENERALI OSIGURANJE d. d.	724.768.125,80	8,24%
GRAWE HRVATSKA d. d.	199.455.963,90	2,27%
GROUPAMA OSIGURANJE d. d.	0,00	0,00%
HOK OSIGURANJE d. d.	245.060.552,44	2,78%
HRVATSKO KREDITNO OSIGURANJE d. d.	17.613.706,15	0,20%
MERKUR OSIGURANJE d. d.	33.236.187,54	0,38%
TRIGLAV OSIGURANJE d. d.	592.880.577,89	6,74%
UNIQUA OSIGURANJE d. d.	431.039.967,62	4,90%
WIENER OSIGURANJE d. d.	565.373.949,72	6,42%
WUSTERNOT d. d.	0,00	0,00%
UKUPNO	8.800.373.949,72	100,00%

Izvor: izrada autora prema: Hrvatski ured za osiguranje, Tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj 2021, 2022.

4.3.1.3. Premije životnog osiguranja

Za razliku od grupe neživotnih osiguranja, gdje je bilo svega dva osiguravajuća društva koja nisu u 2021. godini prikupili premije na području neživotnog osiguranja, kod analize životnih osiguranja vidljivo je kako postoji više osiguravajućih društava koje nisu prikupljala premije na području osiguranja života. U 2021. godini sva osiguravajuća društva ukupno su prikupila 2.897.470.667,64 kune bruto premije na području osiguranja što je u odnosu na ukupno zaračunate bruto premije iznosilo 24,77%. Adriatic osiguranje d. d, Euroherc osiguranje d. d, HOK osiguranje d. d. i Hrvatsko kreditno osiguranje d. d. osiguravajuća su društva koje isključivo djeluju na području neživotnog osiguranja te samim time nisu uprihodili premije u grupi životnog osiguranja. U 2021. godini najvišu premiju na području životnog osiguranja ostvarilo je Wiener osiguranje d. d. sa apsolutnim iznosom od 640.030.385,81 kuna bruto premije, što je u ukupnoj bruto zaračunatoj premiji u grupi životnog osiguranja zauzelo udio od 22,09%. Sljedeće osiguravajuće društvo koje je ostvarilo najvišu premiju na području

osiguranja života je Croatia osiguranje d. d, koje je u 2021. godini u grupi životnih osiguranja uprihodilo bruto premiju u iznosu od 444.014.653,60 kune. Navedeni iznos u 2021. godini predstavljao je 15,32% u ukupnoj bruto premiji za životna osiguranja. Sljedeće po visini premije osiguravajuće društvo je Allianz Hrvatska d. d. koje je u istoj godini uprihodilo 437.385.245,42 kuna bruto premije u grupi životnih osiguranja, što je predstavljalo 15,10% ukupnih premija za životna osiguranja. Posljednje društvo koje je zauzelo više od 10% ukupnije premija za životna osiguranja je Agram Life osiguranje d. d, koje je ukupno u životnim osiguranjima uprihodilo 313.167.764,18 kuna bruto premije. Društva koja su ukupno sudjelovala u zaračunatoj bruto premiji u postotnom iznosu između 5% i 10% su: Grawe Hrvatska d. d, Generali osiguranje d. d, Merkur osiguranje d. d. te Uniqua osiguranje d. d. U tablici 5. vidljiva je ostvarena premija u području osiguranja života, te koliko je ta premija sudjelovala u ukupnoj premiji životnih osiguranja.

Tablica 5: Prikupljene bruto premije osiguranja života 2021.

Osiguravajuće društvo	Bruto premija – život (kn)	%
ADRIATIC OSIGURANJE d. d.	0,00	0,00%
AGRAM LIFE d. d.	313.167.764,18	10,81%
ALLIANZ HRVATSKA d. d.	437.385.245,42	15,10%
CROATIA OSIGURANJE d. d.	444.014.653,60	15,32%
EUROHERC OSIGURANJE d. d.	0,00	0,00%
GENERALI OSIGURANJE d. d.	257.432.219,49	8,88%
GRUOPAMA OSIGURANJE d. d.	40.316.617,25	1,39%
GRAWE HRVATSKA d. d.	264.715.542,70	9,14%
HOK OSIGURANJE d. d.	0,00	0,00%
HRVATSKO KREDITNO OSIGURANJE d. d.	0,00	0,00%
MERKUR OSIGURANJE d. d.	211.934.320,90	7,31%
TRIGLAV OSIGURANJE d. d.	61.175.932,97	2,11%
UNIQUA OSIGURANJE d. d.	171.278.696,96	5,91%
WIENER OSIGURANJE d. d.	640.030.385,81	22,09%
WUSTERNOT d. d.	56.019.288,36	1,93%
UKUPNO	2.897.470.667,64	100,00%

Izvor: izrada autora prema: Hrvatski ured za osiguranje, Tržišta osiguranja u Republici Hrvatskoj 2021, 2022.

4.3.2. Struktura premije prema vrstama osiguranja u 2021. godini

U nastavku cjeline analizirat će se zaračunate bruto premije prema glavnim podjelama osiguranja – neživotna osiguranja i životna osiguranja. Struktura premije veoma je bitna, pogotovo pri analizi premija neživotnog osiguranja, budući da u navedenu skupinu pripada veoma veliki broj osiguranja.

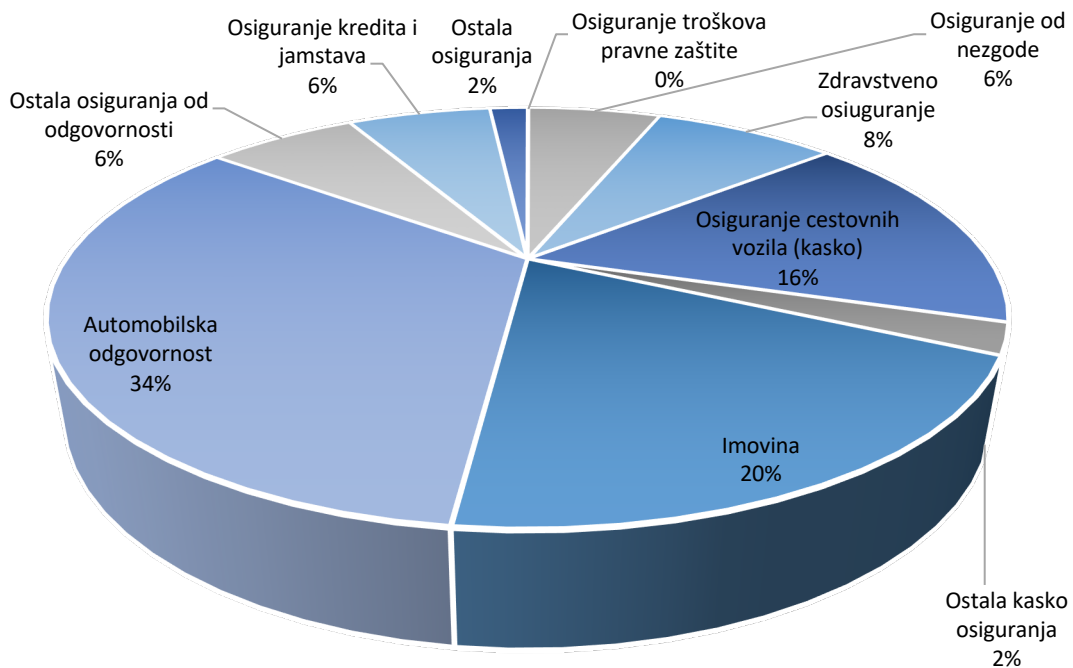
4.3.2.1. Premije neživotnog osiguranja u 2021. godini

Na slici 2. prikazana je struktura premije neživotnog osiguranja u 2021. godini. Kako oblik neživotnog osiguranja obuhvaća široku paletu proizvoda koja osiguravajuća društva pružaju, u ovom odjeljku bit će prikazana analiza neživotnih osiguranja kroz sljedeće vrste osiguranja: osiguranje od nezgode, zdravstveno osiguranje, osiguranje cestovnih vozila (kasko), ostala kasko osiguranja, imovina, automobilska odgovornost, ostala osiguranja od odgovornosti, osiguranje kredita i jamstava, osiguranje troškova pravne zaštite te ostala osiguranja. U 2021. godini na tržištu neživotnih osiguranja ukupno je zaračunato 8.800.869.432,80 kune.

Najviše zaračunate bruto premije ostvarene su na policama automobilske odgovornosti na kojima je zaračunato ukupno 2.957.671.436,45 kuna bruto premije, što predstavlja 34% ukupno zaračunatih bruto premija na neživotnim osiguranjima u 2021. godini. Društva koja su ostvarila najviše bruto premije na policama automobilske odgovornosti su: Euroherc osiguranje d. d. (792.054.834,29 kuna), Adriatic osiguranje d. d. (764.557.467,39 kuna), Croatia osiguranje d. d. (544.582.848,02 kuna). Sljedeća najzastupljenija kategorija u grupi neživotnih osiguranja je osiguranje imovine, koja je u 2021. godini sudjelovala s 20% u ukupno zaračunatoj bruto premiji neživotnih osiguranja. Kategorija osiguranja imovine ukupno je u istoj godini uprihodila 1.733.511.390,89 kuna bruto premije. Osiguravajuće društvo koja su ostvarilo najvišu premiju po osiguranju imovine je Croatia osiguranje d. d. s bruto premijom od 670.571.086,33 kuna. Iza Croatia osiguranja, smjestilo se osiguravajuće društvo Allianz Hrvatska d. d. s bruto premijom od 226.270.016,64 kuna, te Triglav osiguranje d. d. s bruto premijom od 204.497.166,86 kuna. Posljednja kategorija u grupi neživotnih osiguranja koja je sudjelovala sa svojom bruto premijom s više od 10% u ukupno zaračunatoj bruto premiji neživotnih osiguranja je osiguranje cestovnih vozila (kasko). U istoj kategoriji, u 2021. godini ostvarena je bruto premija u iznosu od 1.405.542.464,78 kune, što je predstavljalo 16% ukupne zaračunate bruto premije osiguranja neživota. Osiguravajuće društvo koje je ostvarilo najvišu

premiju u kasko osiguranju cestovnih vozila je Croatia osiguranje d. d. s visinom bruto premije u iznosu od 400.013.930,66 kune. Iza Croatia osiguranja po bruto premiji smjestili su se lideri automobilske odgovornosti Euroherc osiguranje d. d. s bruto premijom od 306.530.692,85 kune te Adriatic osiguranje d. d. s bruto premijom od 167.378.160,52 kuna.

Slika 2: Struktura neživotnog osiguranja prema vrstama osiguranja

Izvor: izrada autora prema: Hrvatski ured za osiguranje, Tržišta osiguranja u Republici Hrvatskoj 2021, 2022.

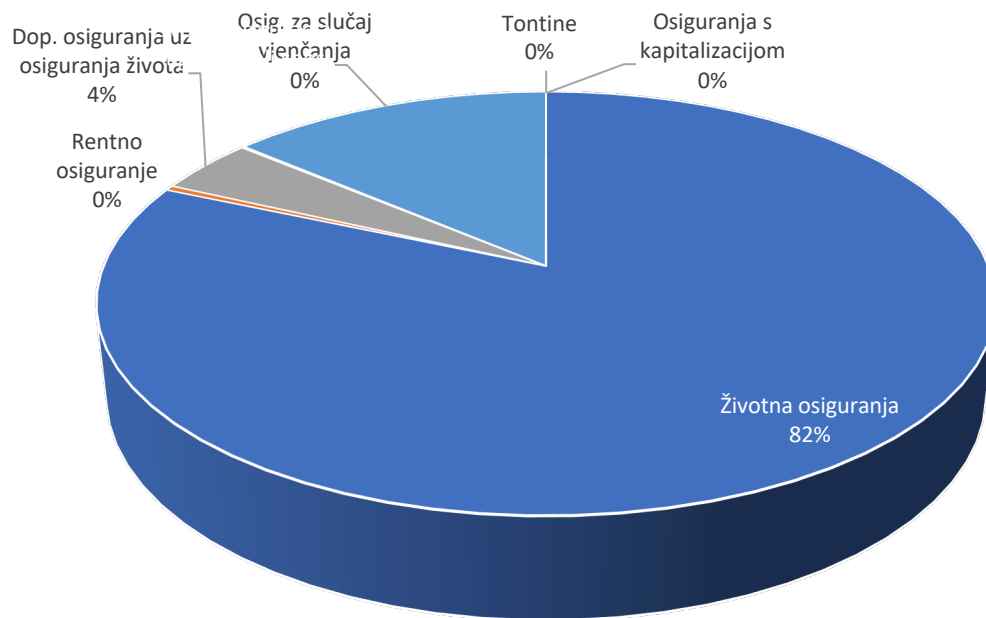
Kako se prema prikazanoj slici 2 može vidjeti, ostale kategorije u grupi neživotnih osiguranja ostvarile su niže bruto premije u odnosu na gore istaknute kategorije. Kategorija zdravstvenog osiguranja zastupljena s 8% u ukupno zaračunatoj premiji osiguranja neživota, ostvarila je bruto premiju u iznosu od 703.436,349,35 kuna. Najvišu premiju u zdravstvenom osiguranju ostvarilo je osiguravajuće društvo Croatia osiguranje d. d. s ukupnom bruto premijom od 385.030.849,00 kune, 300 milijuna kuna više od prvog sljedećeg osiguravajućeg društva. Osiguranje od nezgode sa svojom bruto premijom od 514.011.701,17 kune sudjeluje u ukupno zaračunatoj premiji neživota s 6%. Osiguravajuća društva koja su ostvarila najviše premije u osiguranju od nezgode su Euroherc osiguranje d. d. s bruto premijom od 108.727.454,76 kuna i Croatia osiguranje d. d. s ostvarenom premijom od 106.708.815,91 kuna bruto premije. Ostala

osiguranja od odgovornosti zastupljena su također s 7% u ukupnoj zaračunatoj bruto premiji osiguranja neživota, odnosno s visinom bruto premije od 573.136.710,68 kuna premije. Raspored osiguravajućih društava s najvećom visinom premije jednak je kao i kod osiguranja imovine. Na vrhu po visini uprihođene bruto premije je Croatia osiguranje d. d. s 141.993.909,53 kuna i Allianz Hrvatska d. d. s 123.232.662,03 kuna bruto premije. Osiguranje kredita i jamstava sudjeluje u zaračunatoj bruto premiji osiguranja neživota s 6%, te ukupni iznos premija u toj grupi osiguranja iznosi 554.566.688,24 kuna. Ostala osiguranja ostvarila su bruto premije osiguranja u iznosu od 147.192.568,63 kuna, dok je osiguranje troškova pravne zaštite prikupilo 4.285.256,95 kunu premije.

4.3.2.2. Premije životnog osiguranja u 2021. godini

Životno osiguranje za razliku od neživotnog osiguranja obuhvaća manje vrsta osiguranja, no isto tako ne postoji samo jedan oblik životnog osiguranja. Na slici 3. prikazana je struktura premije životnih osiguranja u 2021. godini.

Slika 3: Struktura životnog osiguranja prema vrstama osiguranja

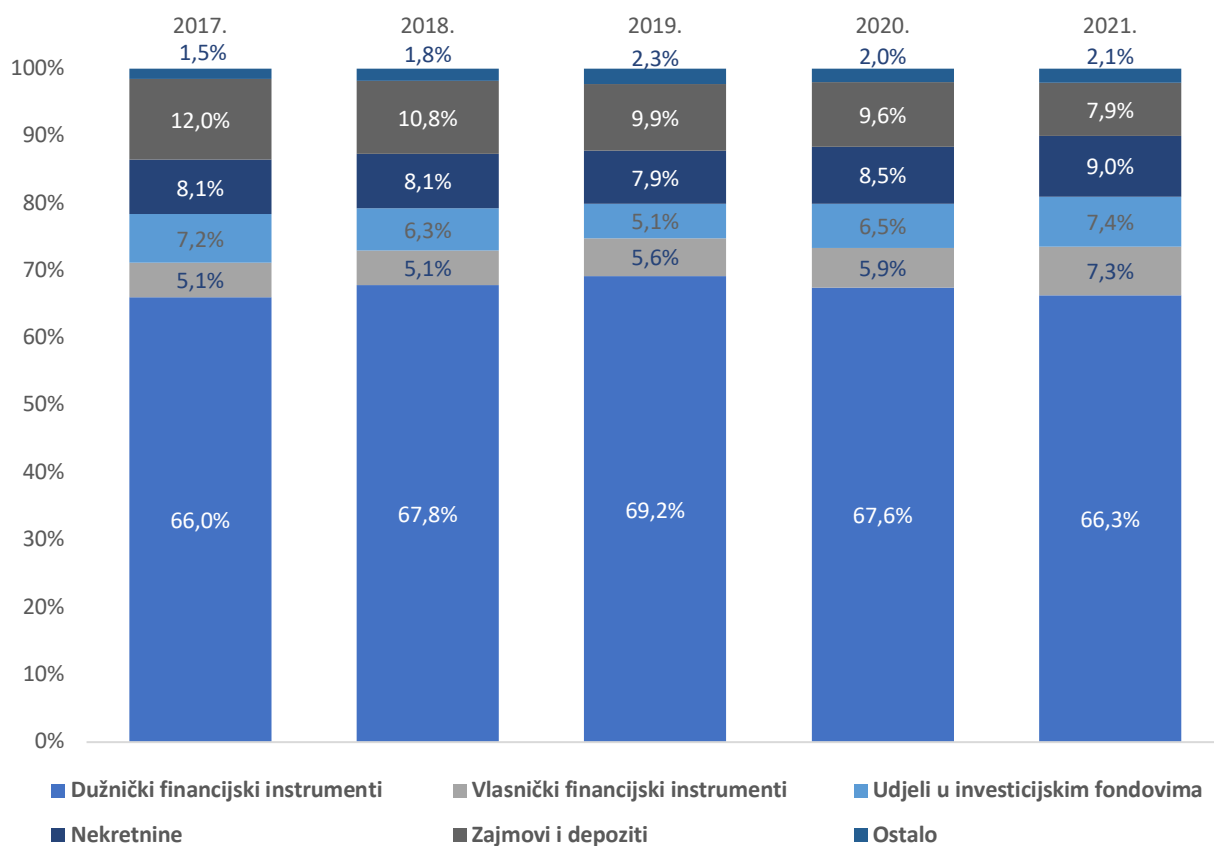
Izvor: izrada autora prema: Hrvatski ured za osiguranje, Tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj 2021, 2022.

U grupi životnog osiguranja razlikujemo životna osiguranja, rentna osiguranja, dopunska osiguranja životnog osiguranja, životna ili rentna osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja, tontine te osiguranje s kapitalizacijom. Na području Republike Hrvatske u 2021. godini ukupno u grupi životnih osiguranja prikupljeno je 2.897.471.000 kuna. Kako je vidljivo na slici 3. najveći dio premija u grupi životnog osiguranja pripada skupini životnih osiguranja na kojima je ostvareno ukupno 2.361.268.894 kune bruto premije, što predstavlja 82% ukupno zaračunatih premija u grupi životnih osiguranja. Sljedeća kategorija u grupi životnih osiguranja pripada životnim ili rentnim osiguranjima kod kojih ugovaratelj snosi rizik ulaganja kod kojih je prikupljeno 398.787.713 kuna premije, odnosno 14% ukupno zaračunatih premija u grupi životnih osiguranja. Sljedeća kategorija u grupi životnih osiguranja s najvišom premijom je u skupini dopunskih osiguranja uz osiguranja života gdje je u 2021. godini prikupljeno 122.850.229 kuna bruto premije, što predstavlja 4% ukupno zaračunatih bruto premija. Najniži iznos premije u grupi životnih osiguranja prikupljen je u skupini osiguranja za slučaj vjenčanja ili sklapanja životnog partnerstva gdje je prikupljeno 3.493.250 kuna bruto premije, što predstavlja 0,12% ukupno zaračunate premije u grupi životnih osiguranja. U skupini tontine i osiguranja s kapitalizacijom nisu bile prikupljene premije.

4.4. Investicije društva za osiguranje

Investicije u osiguravajućim društvima su ključna stavka imovine društva. Kada osiguravajuća društva na ime osiguranja prikupe premije istu su u potrebi investirati na tržištu kako bi osigurali dovoljan iznos sredstava za poslovanje društva. U 2021. godini u Republici Hrvatskoj, ulaganja u osiguravajućim društvima činila su 79% ukupne imovine osiguratelja, što je predstavljalo iznos od 37.790.000.000 kuna. Osiguravajuća društva se u pravilu na tržištu ponašaju kao konzervativni ulagači na dugi rok. Upravo iz tog razloga najviše svoje imovine ulažu u državne obveznice. Na slici 4. prikazana su ulaganja društva za osiguranje u vremenskom periodu od 2017. godine do 2021. godine.

Slika 4: Investiranje društava za osiguranje

Izvor: Hrvatski ured za osiguranje, 2021. Ključne informacije o tržištu osiguranja u Republici Hrvatskoj, 2022.

Na slici 4. vidljivo je kako su ulaganja osiguravajućih društava najviše u dužničkim vrijednosnim papirima, u prosjeku od 65% do 70% ukupnih investicija osiguravajućih društava. Kada se govori o vlasničkim financijskim instrumentima, vidljivo je kako osiguravajuća društva investiraju 5% ukupnih investicija u iste. Izuzetak je 2021. godina kada je u vlasničke financijske instrumente investirano 7,3% ukupnih ulaganja. Udjeli u investicijskim fondovima iznose u prosjeku između 5% i 7,5% ukupnih investiranja osiguravajućih društava. Od ukupnog iznosa investiranja osiguravajućih društava 8% do 9% iznosa odnosi se na nekretnine, dok je ulaganje u depozite i zajmove u rasponu od 10% do 12% ukupnih investicija.

5. Croatia osiguranje d. d.

Kroz sljedeće poglavlje rad će se baviti najvećim osiguravajućem društvom u Republici Hrvatskoj – Croatia osiguranje d. d. Na početku poglavlja slijedi upoznavanje s osnovnim informacijama društva Croatia osiguranje d. d. Nakon čega slijedi analiziranje poslovanja Croatia osiguranja, dok će se u posljednjem djelu poglavlja analizirati ulaganja Croatia osiguranja na financijskim tržištima.

5.1. O Croatia osiguranju d. d.

Kako se moglo vidjeti kroz analizu poslovanja osiguravajućih društava u prethodnom poglavlju, vidljivo je kako je Croatia osiguranje d. d. najveće osiguravajuće društvo što se tiče zaračunate bruto premije. Iz tog razloga, u sljedećem dijelu rada bit će prikazana povijest društva Croatia osiguranje d. d. kao i današnja situacija unutar društva.

5.1.1. Osnivanje Croatia osiguravajućeg društva

Croatia osiguravajuće društvo nastalo je davne 1884. godine te je samim time i najstarije osiguravajuće društvo kako na ovim prostorima, tako i na području Europe. 1884. godine osnovano je kao osiguravajuća zadruga Croatia u suradnji s vatrogasnim društvom, na skupštini grada Zagreba. Dva su temeljna razloga iz kojeg je društvo osnovano: zaštita rizika na imovini kao što su požari i poplave, te smanjenje odljeva novca prema Austro-Ugarskim osiguranjima. Jedan od osnivača prvog hrvatskog osiguranja bio je i slavni pisac August Šenoa.

5.1.2. Croatia osiguranje d. d. danas

Danas je Croatia osiguranje najveće osiguravajuće društvo u Republici Hrvatskoj. Zapošljava preko 2000 djelatnika, od kojih njih preko 60% je zaposleno u prodaji. Od 2014. godine društvo posluje pod Adris grupom koja u vlasništvu ima više od 66% dionica društva. Croatia osiguranje predstavlja jedan od najcjenjenih hrvatskih brendova, duboko ukorijenjenih u tradiciji i svijesti hrvatskih građana kao stabilna, sigurna i pouzdana tvrtka. Croatia osiguranje danas obavlja sljedeće poslove osiguranja: osiguranje od nezgode, zdravstveno osiguranje (osim obaveznog zdravstvenog osiguranja), osiguranje cestovnih vozila, osiguranje tračnih

vozila, osiguranje zračnih letjelica, osiguranje plovila, osiguranje robe u prijevozu, osiguranje od požara i elementarnih šteta, ostala osiguranja imovine, osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila, osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica, osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila, ostala osiguranja od odgovornosti, osiguranje kredita, osiguranje jamstava, osiguranje raznih financijskih gubitaka, osiguranje troškova pravne zaštite, osiguranje pomoći (asistencija), životna osiguranja, dopunska osiguranja uz osiguranje života, osiguranje za slučaj vjenčanja ili sklapanja životnog partnerstva, tontine, osiguranje s kapitalizacijom isplate, upravljanje sredstvima zajedničkih mirovinskih fondova. Croatia osiguranje kao tržišni i digitalni lider u Republici Hrvatskoj, trenutno ulaže više od 200 milijuna kuna u digitalizaciju i razvoj novih proizvoda. Jednako tako, dioničko društvo Croatia osiguranja može se pohvaliti prvim digitalnim osiguranjem u Republici Hrvatskoj – *Laqo* osiguranje. U suradnji s *Swiss RE-om*, jednim od najvećih reosiguravatelja u svijetu, Croatia osiguranje d.d. lansiralo je i prvi proizvod osiguranja usjeva od nedostatka vlage u tlu.

5.2. Premije prema vrstama osiguranja od 2017. do 2021. godine

U sljedećim poglavljima bit će analizirano poslovanje Croatia osiguranja kroz prethodnih pet godina. Nakon obrade svake godine pojedinačno, uslijedit će analiza prema vrstama osiguranja za promatrano razdoblje.

5.2.1. Premije prema vrstama osiguranja u 2017. godini

U 2017. godini Croatia osiguranje d. d. uprihodilo je ukupno 2.618.037.959,35 kuna bruto premije. Od tog ukupnog iznosa 2.084.497.044,20 kuna, odnosno 79,62% ukupno zaračunate bruto premije odnosilo se na osiguranje neživota, dok je preostalih 533.540.915,15 kuna (20,38% ukupne premije) odnosilo na životna osiguranja. Analizirajući grupu neživotnih osiguranja, Croatia osiguranje d. d. u 2017. godini najvišu premiju ostvarila je na policama osiguranja imovine. Na istima je društvo u 2017. godini uprihodilo 519.259.675,09 kuna bruto premije, što je predstavljalo 24,91% premije u grupi neživota. Sljedeća vrsta osiguranja koja je donijela najviše premije je osiguranje obveznog automobilskeg osiguranja na kojemu je društvo uprihodilo 456.811.365,92 kuna bruto premije što je predstavljalo 21,91% zaračunate bruto premije na osiguranju neživota. Na zdravstvenom osiguranju društvo je uprihodilo 324.875.399,90 kuna bruto premije, dok je za osiguranje kasko cestovnih vozila uprihodilo

282.028.845,82 kuna bruto premije. U tablici 6 prikazane su vrste osiguranja neživota, s pripadajućim iznosima bruto premije, te pripadajućim postotnim iznosom u zaračunatoj bruto premiji osiguranja neživota.

Tablica 6: Analiza neživotnog osiguranja - Croatia osiguranje d. d. 2017.

VRSTA OSIGURANJA	BRUTO PREMIJA	% NEŽIVOTA
Osiguranje od nezgode	117.735.144,09	5,65%
Zdravstveno osiguranje	324.875.399,90	15,59%
Osiguranje cestovnih vozila (kasko)	282.028.845,82	13,53%
Ostala kasko osiguranja	75.599.452,59	3,63%
Osiguranje imovine	519.259.675,09	24,91%
Automobilska odgovornosti	456.811.365,82	21,91%
Ostala osiguranja od odgovornosti	130.623.379,80	6,27%
Osiguranje kredita i jamstava	150.140.439,20	7,20%
Ostala osiguranja	27.423.341,89	1,32%
Osiguranje troškova pravne zaštite	0,00	0,00%
UKUPNO	2.084.497.044,20	100,00%

Izvor: izrada autora prema: Croatia osiguranje d. d, Godišnji financijski izvještaji Croatia osiguranje za 2017. godinu, 2018. i Hrvatski ured za osiguranje, Tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj 2017, 2018.

5.2.2. Premije prema vrstama osiguranja u 2018. godini

U tablici 7. prikazana je bruto premija neživotnog osiguranja u 2018. godini s postotnim pripadajućim udio u ukupno zaračunatoj premiji osiguranja neživota, gdje je društvo Croatia osiguranje d. d. ostvarila je povećanje prikupljenih premija u odnosu na godinu ranije u iznosu od 135.927.008,13 kuna, te je ona u 2018. godini iznosila 2.753.964.967,49 kuna. Od ukupne premije, 79,49%, odnosno 2.189.233.774,71 kuna se odnosila na zaračunate bruto premije osiguranja neživota. Preostalih 20,51% zaračunatih bruto premija odnosi se na premije prikupljene kroz osiguranje života.

Tablica 7: Analiza neživotnog osiguranja - Croatia osiguranje d. d. 2018.

VRSTA OSIGURANJA	BRUTO PREMIJA	% NEŽIVOTA
Osiguranje od nezgode	112.693.926,03	5,15%
Zdravstveno osiguranje	324.739.734,86	14,84%
Osiguranje cestovnih vozila (kasko)	320.919.978,38	14,66%
Ostala kasko osiguranja	60.689.473,27	2,77%
Osiguranje imovine	564.820.844,34	25,80%
Automobilska odgovornosti	484.458.631,07	22,13%
Ostala osiguranja od odgovornosti	141.857.761,28	6,48%
Osiguranje kredita i jamstava	152.966.790,24	6,99%
Ostala osiguranja	24.436.294,94	1,12%
Osiguranje troškova pravne zaštite	1.650.340,30	0,08%
UKUPNO	2.189.233.774,71	100,00%

Izvor: izrada autora prema: Croatia osiguranje d. d. Godišnji financijski izvještaji Croatia osiguranje za 2018. godinu, 2019. i Hrvatski ured za osiguranje, Tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj 2018, 2019.

Analizirajući isključivo neživotna osiguranja vidljiv je redosljed osiguranja prema visinama ostvarenih premija ostao gotovo nepromijenjeni kao godinu ranije. Najviše premije Croatia osiguranje d. d. u 2018. godini donijele su police osiguranja imovine i to sa iznosom bruto premije od 564.820.844,34 kune, što predstavlja 25,80% ukupno zaračunate bruto premije osiguranja neživota. Sljedeća kategorija osiguranja prema visini premija je automobilska odgovornost koja je u 2018. godini ostvarila 484.458.631,07 kuna bruto premije, odnosno 22,13% ukupnih premija ostvarenih u kategoriji osiguranja neživota. Zdravstvena osiguranja na ime premija ostvarila su ukupno 324.739.734,86 kuna što je predstavlja 14,83% ukupnih premija osiguranja neživota. Gotovo jednaki postotni dio, 14,66% ukupnih premija neživota, Croatia osiguranje ostvarilo je na kasko osiguranju cestovnih vozila.

5.2.3. Premije prema vrstama osiguranja u 2019. godini

Godina 2019. za Croatia osiguranje donijela je pad ukupno zaračunatih premija za iznos od 43.932.431,89 kuna te su one u toj godini iznosile ukupno 2.710.032.535,59 kuna. Omjer

između premija osiguranja života i osiguranje neživota dodatno se povećavao pa su tako u 2019. godini premije prikupljene kroz police osiguranja života sudjelovale s 19,09% u ukupno zaračunatoj bruto premiji. Premije za osiguranje života iznosile su ukupno 453.598.194,64 kune. Premije prikupljene kroz police osiguranja neživota u 2019. godini ukupno su iznosile 2.253.315.393,86 kuna, što je predstavljalo 80,91% ukupno zaračunatih premija u istoj godini. U tablici 8, prikazane su vrste osiguranja u području neživota s prikazanim ostvarenim premijama u 2019. godini, te postotnim udjelom u ukupno zaračunatim premijama osiguranja neživota.

Tablica 8: Analiza neživotnog osiguranja - Croatia osiguranje d. d. 2019.

VRSTA OSIGURANJA	BRUTO PREMIJA	% NEŽIVOTA
Osiguranje od nezgode	113.747.783,66	5,19%
Zdravstveno osiguranje	353.353.448,92	16,12%
Osiguranje cestovnih vozila (kasko)	364.914.007,44	16,64%
Ostala kasko osiguranja	39.216.751,28	1,79%
Osiguranje imovine	588.928.202,01	26,86%
Automobilska odgovornosti	507.108.499,12	23,13%
Ostala osiguranja od odgovornosti	141.880.205,60	6,47%
Osiguranje kredita i jamstava	54.609.337,14	2,49%
Ostala osiguranja	26.971.174,80	1,23%
Osiguranje troškova pravne zaštite	1.895.645,06	0,09%
UKUPNO	2.192.625.055,03	100,00%

Izvor: izrada autora prema: Croatia osiguranje d. d. Godišnji financijski izvještaji Croatia osiguranje za 2019. godinu, 2020. i Hrvatski ured za osiguranje, Tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj 2019, 2020.

Iako je u 2019. godini došlo do smanjenja ukupnih zaračunatih bruto premija, četiri grupe osiguranja s najvišim ostvarenim premijama zabilježile su porast prikupljenih premija u odnosu na godinu ranije. Kroz police osiguranja imovine, Croatia osiguranje d. d. u 2019. godini prikupila je premija u iznosu od 588.928.202,01 kunu, što predstavlja ukupno 26,86% u ukupno zaračunatim premijama osiguranja neživota. Premije na police osiguranja automobilske odgovornosti u odnosu na godinu prije bilježe rast od 22.649.868,05 kuna, te su u 2019. godini iznosile 507.108.499,12 kuna. Jednako tako, rast prikupljenih premija dogodio se na policama

zdravstvenog osiguranja, koje su u 2019. godini uprihodile 353.353.448,92 kune bruto premija. Na policama kasko osiguranja cestovnih vozila Croatia osiguranje d. d. u istoj godini uprihodila je 364.914.007,44 kune bruto premije, što predstavlja 16,64% ukupno zaračunatih premija u grupi osiguranja neživota.

5.2.4. Premija prema vrstama osiguranja u 2020. godini

Croatia osiguranje d. d. u 2020. godini zabilježila je neznatni pad u prikupljenim premijama u odnosu na godinu ranije. Ukupno, na osiguranju života i osiguranju neživota u istoj godini prikupila je 2.706.913.587,09 kuna bruto premije. U tablici 9. prikazane su ostvarene premije u osiguranju neživota uz pripadajuće postotne udjele u 2020. godini.

Tablica 9: Analiza neživotnog osiguranja - Croatia osiguranje d. d. 2020.

VRSTA OSIGURANJA	BRUTO PREMIJA	% NEŽIVOTA
Osiguranje od nezgode	112.688.420,97	5,00%
Zdravstveno osiguranje	362.541.615,52	16,09%
Osiguranje cestovnih vozila (kasko)	371.426.878,33	16,48%
Ostala kasko osiguranja	34.490.921,72	1,53%
Osiguranje imovine	616.415.947,78	27,36%
Automobilska odgovornosti	533.900.497,17	23,69%
Ostala osiguranja od odgovornosti	144.436.519,02	6,41%
Osiguranje kredita i jamstava	51.603.882,82	2,29%
Ostala osiguranja	23.917.071,52	1,06%
Osiguranje troškova pravne zaštite	1.893.639,01	0,08%
UKUPNO	2.253.315.393,86	100,00%

Izvor: izrada autora prema: Croatia osiguranje d. d. Godišnji financijski izvještaji

Croatia osiguranje za 2020. godinu, 2021. i Hrvatski ured za osiguranje,

Tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj 2020, 2021.

Premije na osiguranju života dodatno su se smanjile, te su u 2020. godini predstavljale 16,76% ukupno prikupljenih premija. Osiguranje neživota u odnosu na godinu ranije, poraslo je na 2.253.315.393,86 što je u 2020. godini predstavljalo 83,24% ukupno zaračunatih bruto premija. Osiguranje imovine definitivno je proizvod na koji se Croatia osiguranje d. d. osloniti. Kako je

vidljivo prema analizama, iz godine u godinu prikupljene bruto premije na osiguranju imovine rastu, te su u 2020. godini one iznosile 616.415.947,78 kuna što je u toj godini predstavljalo 27,36% ukupno prikupljenih bruto premija osiguranja neživota. Prikupljene premije na policama obveznog automobilskeg osiguranja u istoj godini iznosile su 533.900.497,17 kuna te su u ukupnoj zaračunatoj premiji osiguranja neživota sudjelovale s 23,69%. Na policama zdravstvenog osiguranja u 2020. godini prikupljeno je 362.541.615,52 kune bruto premije, dok je na policama kasko osiguranja cestovnih vozila prikupljeno 371.426.878,33 kune bruto premije, što predstavlja 16,48% ukupne zaračunate bruto premije na osiguranju neživota.

5.2.5. Premije prema vrstama osiguranja u 2021. godini

S obzirom na godinu ranije, u 2021. godini Croatia osiguranje ostvarila je povećanje bruto premije za 143.352.973,95 kuna, te je ona u 2021. godini iznosila 2.850.266.561,45 kuna. Omjer između osiguranja životnih i neživotnih osiguranja se još više povećao, te je tako on iznosio 84,42% u neživotnim osiguranjima, odnosno 15,58% ukupno zaračunatih bruto premija se odnosi na životna osiguranja. Ukupno u području životnih osiguranja Croatia osiguranje d. d. uprihodila je u 2021. godini 444.014.653,45 kuna bruto premije, dok je na području osiguranja neživota uprihodila 2.406.251.907,85 kuna. Kako je vidljivo iz analize prijašnjih godina, jednako tako i u 2021. godini Croatia osiguranje d. d. najviše premije prikupila je na osiguranju imovine. U 2021. godini uprihodili su 670.571.086,33 kune bruto premije, što je predstavljalo iznos od 27,87% ukupno zaračunatih bruto premija na području osiguranja neživota. Iduća vrsta osiguranja koja je ostvarila najviše zaračunate bruto premije je osiguranje automobilske odgovornosti s 22,63% ukupno zaračunatih bruto premija na području osiguranja neživota, što je u 2021. godini iznosilo 544.582.848,02 kuna premije. Sljedeće vrste osiguranja koje su ostvarile najviše premije su kasko osiguranje cestovnih vozila s premijom od 400.013.930,66 kuna, odnosno 16,62% ukupno zaračunatih premija na području osiguranja neživota. 16,00% ukupnih neživotnih premija odnosi se na zdravstveno osiguranje na kojima je uprihodeno 385.030.849,00 kuna bruto premije. U tablici 10 vidljiva je analiza neživotnog osiguranja u Croatia osiguranju d. d. za 2021. godinu.

Tablica 10: Analiza neživotnog osiguranja - Croatia osiguranje d. d. 2021. godina

VRSTA OSIGURANJA	BRUTO PREMIJA	% NEŽIVOTA
Osiguranje od nezgode	106.708.815,91	4,43%
Zdravstveno osiguranje	385.030.849,00	16,00%
Osiguranje cestovnih vozila (kasko)	400.013.930,66	16,62%
Ostala kasko osiguranja	42.026.533,41	1,75%
Osiguranje imovine	670.571.086,33	27,87%
Automobilska odgovornosti	544.582.848,02	22,63%
Ostala osiguranja od odgovornosti	141.933.909,53	5,90%
Osiguranje kredita i jamstava	89.249.786,64	3,71%
Ostala osiguranja	26.069.224,55	1,08%
Osiguranje troškova pravne zaštite	4.923,80	0,01%
UKUPNO	2.406.251.907,85	100,00%

Izvor: izrada autora prema: Croatia osiguranje d. d. Godišnji financijski izvještaji Croatia osiguranje za 2021. godinu, 2022. i Hrvatski ured za osiguranje, Tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj 2021, 2022.

5.3. Financijska imovina Croatia osiguranja

Nakon analize premije prema vrstama osiguranja Croatia osiguranja, u sljedećim poglavljima slijedi upoznavanje sa strukturom imovine Croatia osiguranja kroz proteklih pet godina. Zahvaljujući strukturi poslovanja društva Croatia osiguranje d. d, bit će analizirane donesene odluke vezane za ulaganja na financijskim tržištima.

Kako bismo u nastavku mogli analizirati ulaganja dioničkog društva Croatia osiguranja, potrebno je da se upoznamo s sljedećim terminima iz bilance društva.

Financijska imovina i financijske obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak predstavljaju financijsku imovinu i financijske obveze koje se drže radi trgovanja. Imovinu i obveze za trgovanje predstavljaju onu imovinu i obveze koje je društvo steklo ili su nastale uglavnom radi prodaje ili ponovne kupnje u kratkom roku. Jednako tako, mogu se držati kao dio portfelja koji se vodi u svrhu stjecanja dobiti. Zajmovi i potraživanja predstavljaju nederivativnu financijsku imovinu koja ima fiksna ili određiva plaćanja. Isti ne kotiraju na aktivnom tržištu izuzev

posebnih okolnosti. Zajmovi i potraživanja nastaju kada društvo odobri novac ili novčana sredstva komitentima bez namjere trgovanja tim potraživanjima.

Financijska imovina koja se drži do dospijeća predstavlja nederivativnu financijsku imovinu s fiksnim ili unaprijed poznatim iznosom naplate te unaprijed određenim dospijećem za koju društvo ima namjeru i mogućnosti držati je do njezina dospijeća te one kotiraju na tržištu. Ovakva vrsta ulaganja uključuje razne dužničke vrijednosne papire koje posjeduju vlastiti fiksni prinos. Financijska imovina raspoloživa za prodaju je također nederivativna imovina koja se raspoređuje u ovu kategoriju ukoliko se ne rasporedi u niti jednu drugu kategoriju. Financijska imovina raspoloživa za prodaju nema fiksno vrijeme prodaje, već ju subjekt drži na neodređeno vrijeme, te je u mogućnosti njome trgovati na tržištu u bilo kojemu trenutku. Ovakva vrsta imovine prodaje se u svrhu održavanja likvidnosti ili u slučaju promjene kamatnih stopa, tečajeva ili cijena vlasničkih instrumenata. U nastavku u tablici 11. prikazana je bilanca Croatia osiguranja d. d. za vremenski period od 2017. godine do 2021. godine.

Tablica 11: Bilanca Croatia osiguranja d. d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine

	2017. (u 000 kn)	2018. (u 000 kn)	2019. (u 000 kn)	2020. (u 000 kn)	2021. (u 000 kn)
IMOVINA					
Nematerijalna imovina	27.168	27.375	36.993	96.858	133.713
Razgraničeni troškovi pribave	173.912	251.403	226.110	208.350	196.996
Nekretnine i oprema	474.371	452.327	641.461	552.906	496.354
Ulaganja u nekretnine	414.923	333.932	367.521	456.653	524.104
Ulaganja u ovisna i pridružena društva	315.311	246.929	279.111	376.516	384.197
Ulaganja koja se drže do dospijeca	2.073.014	2.041.648	2.172.387	2.082.335	2.325.984
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	3.315.806	3.697.159	4.446.779	4.536.162	5.167.207
Fin. imo. po fer vrijednosti kroz RDG	417.259	605.043	493.577	421.553	384.079
Zajmovi i potraživanja	1.325.566	991.972	1.205.330	1.018.935	608.170
Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama	211.958	215.559	213.533	474.869	331.343
Odgođena porezna imovina	28.428	24.560			
Potr. iz ugo. o osig. i dr. potr.	838.836	881.700	861.021	791.014	910.793
Novac i novčani ekvivalenti	48.374	369.714	125.320	512.936	609.033
Ukupno imovina	9.664.926	10.139.321	11.069.143	11.529.087	12.071.973
KAPITAL I REZERVE					
Upisani kapital	589.326	589.326	589.326	589.326	589.326
Premija na emitirane dionice	681.483	681.483	681.483	681.483	681.483
Rezerve	400.450	402.038	402.038	402.038	402.038
Revalorizacijska rezerva	334.225	273.429	516.656	471.124	618.193
Zadržana dobit	564.397	864.948	1.158.961	1.389.868	1.724.759
Ukupno kapital i rezerve	2.569.881	2.811.224	3.348.464	3.533.839	4.015.799
OBVEZE					
Tehničke pričuve	6.384.016	6.604.347	6.730.428	7.035.256	6.941.300
Rezerviranja	101.320	98.864	102.717	86.539	58.054
Odgođena porezna obveza			45.117	35.980	64.483
Financijske obveze	14.249	17.290	271.667	284.278	369.834
Obv. proizašle iz ugo. o osig. i dr. obv.	585.910	587.517	557.719	548.849	599.867
Tekuća obveza poreza na dobit	9.550	20.079	13.031	4.346	22.636
Ukupno obveze	7.095.045	7.328.097	7.720.679	7.995.248	8.056.174
Ukupno kapital i rezerve i obveze	9.664.926	10.139.321	11.069.143	11.529.087	12.071.973

Izvor: izrada autora prema: Croatia osiguranje d. d., Godišnji financijski izvještaji Croatia osiguranje za 2017. godinu, 2018. Godišnji financijski izvještaji Croatia osiguranje za 2018. godinu, 2019. Godišnji financijski izvještaji Croatia osiguranje za 2019. godinu, 2020. Godišnji financijski izvještaji Croatia osiguranje za 2020. godinu, 2021. Godišnji financijski izvještaji Croatia osiguranje za 2021. godinu, 2022.

Kako se može vidjeti prema bilanci društva Croatia osiguranja za 2017. godinu, društvo je na dan 31. prosinca 2017. u svojoj bilanci imalo ujednačenu aktivu (imovinu društva) i pasivu (kapital i rezerve društva, obveze društva) u ukupnom iznosu od 9.664.926.000,00 kuna. Što se tiče ulaganja na financijskim tržištima i institucijama, vidljivo je kako je društvo u 2017. godini ukupno raspolagalo financijskom imovinom s iznosom od 7.131.645.000 kuna što je u 2017. godini predstavljalo 73,79% ukupne aktivne bilance Croatia osiguranja d. d. Kako je već napisano, u financijsku imovinu za trgovanje pripadaju sljedeće stavke iz bilance društva: ulaganja koja se drže do dospijeca, financijska imovina raspoloživa za prodaju, financijska imovina po fer vrijednosti kroz RDG – za trgovanje te zajmovi i potraživanja. Ulaganja koja se drže do dospijeca su dužnički vrijednosni papiri te u toj grupi je društvo imalo državne obveznice u apsolutnom iznosu od 2.073.014.000 kuna, što je iznosilo 21,45% ukupne aktive bilance društva, odnosno 29,07% ukupne financijske imovine društva. Financijska imovina raspoloživa za prodaju sa svojom apsolutnom iznosom od 3.315.806.000 kuna, odnosno postotnim udjelom od 46,49% ukupne bilance društva bila je raspoređena na sljedeće elemente: dionice – koje kotiraju (433.688.000 kuna), dionice – koje ne kotiraju (1.717.000 kuna), državne obveznice (2.774.216.000 kuna), domaće korporativne obveznice (68.751.000 kuna), otvoreni investicijski fondovi (37.434.000 kuna). Financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka – za trgovanje zauzela je 5,85% ukupne financijske imovine društva s apsolutnim iznosom od 417.259.000 kuna sačinjavala su sljedeća ulaganja: dionice – koje kotiraju (14.385.000 kuna), valutni forward ugovori (1.692.000 kuna), otvoreni investicijski fondovi (65.518.000 kuna), otvoreni investicijski fondovi – imovina za pokriće *unit-linked* proizvoda (335.664.000 kuna). Posljednja skupina financijske imovine u 2017. godini koja je činila 18,59% ukupne financijske imovine, bili su zajmovi i potraživanja kojima je apsolutni iznos u bilanci društva iznosio 1.325.566.000 kuna te su se odnosili na depozite kod kreditnih institucija s iznosom od 813.409.000 kuna i zajmovi komitentima u iznosu od 512.157.000 kuna. Uspoređujući vrijednosti bilanca iz 2017. godine s vrijednostima bilance iz 2016. možemo vidjeti kako je društvo povećalo svoju imovinu na dionicama koje kotiraju kao i na državnim obveznicama. Ulaganja u domaće korporativne obveznice doživjela su pad ulaganja. Jednaka situacija dogodila se i kod otvorenih investicijskih fondova. Kada su depoziti i zajmovi u pitanju, oni su se također u 2017. godini smanjili. Rezultat toga ponajviše je drastično smanjenje depozita kod kreditnih institucija.

Godinu dana kasnije, analizirajući vrijednosti bilance društva na dan 31. prosinac 2018. i zadnjeg dana 2017. godine vidljivo je kako je društvo povećalo svoju bilancu za iznos od

474.395.000 kuna, odnosno ona je na dan 31. prosinac 2018. iznosila 10.139.321.000 kuna. Analizirajući financijsku imovinu društva za 2018. godinu, vidljivo je kako je i ona porasla za iznos od 204.177.000 kuna te je u 2018. godini iznosila 7.335.822.000 kuna, što je predstavljalo 72,35% ukupne aktive društva. Uspoređujući udjele financijske imovine u 2017. i 2018. godini može se vidjeti kako unatoč porastu financijske imovine, ona zauzima manji udio u ukupnoj aktivi društva nego što je to bilo u 2017. godini. Ulaganja koja se drže do dospelosti ne znatno su se smanjila, te su iznosila 2.041.648.000 kuna, odnosno 27,83% ukupne financijske imovine u 2018. godini. Financijska imovina raspoloživa za prodaju povećala se u odnosu na godinu ranije, te je u 2018. godini iznosila 3.697.159.000 kuna. Jednako tako, povećao se njen udio u ukupnoj financijskoj imovini na 50,40%. Financijska imovina po fer vrijednosti kroz RDG – za trgovanje porasla je za 187.784.000 kuna, te u 2018. godini iznosi 605.043.000 kuna, što je predstavljalo 5,97% ukupne imovine društva, odnosno 8,25% financijske imovine. Zajmovi i potraživanja su nastavili trend smanjenja, te su u 2018. godini iznosili 991.972.000 kuna. Smanjio se i relativni broj zajmova i potraživanja, te su oni u 2018. godini iznosili 13,52% ukupne financijske imovine društva. Ulaganja koje se drže do dospelosti kako je već rečeno znatno su se smanjila, te su u 2018. godini iznosila 2.041.648.000 kuna od čega je 1.997.795.000 kuna bilo u državnim obveznicama, dok je društvo u 2018. godini ponovno u ovoj kategoriji krenulo s ulaganjem u domaće korporativne obveznice s iznosom od 43.853.000 kuna. Financijska imovina raspoloživa za prodaju u 2018. godini u društvu je iznosila 3.697.159.000 kuna, od čega je 378.601.000 kuna bilo u dionicama koje kotiraju, 1.609.000 kuna dionicama koje ne kotiraju. Najveći iznos u ovoj kategoriji je u državnim obveznicama i to sa iznosom od 3.176.592.000 kuna, dok je 100.160.000 bilo u domaćim korporativnim dionicama. 40.197.000 investirano je u otvorene investicijske fondove. Promatrajući financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz RDG – za trgovanje, pronalazimo razlog povećanja u toj kategoriji u povećanju investiranja u otvorene investicijske fondove s iznosom od 588.794.000 kuna. U ovoj kategoriji nalaze se još dionice s koje kotiraju s iznosom od 13.868.000 kuna te valutni forward ugovori s iznosom od 2.381.000 kuna. Kako je navedeno, potraživanja i zajmovi nastavili su trend pada, tako da u toj kategoriji u 2018. godini je apsolutni iznos od 991.972.000 kuna. Najveći razlog pada je smanjenje depozita kod kreditnih institucija koje su u istoj godini iznosile 445.849.000 kuna. Zajmovi komitentima u 2018. godini iznosili su 546.123.000 kuna. U nastavku u tablici 12. slijedi struktura bilance Croatia osiguranje d. d. izražena u postotnim udjelima za vremensko razdoblje od 2017. do 2021. godine.

Tablica 12: Struktura bilance Croatia osiguranja d. d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine

	2017. (u 000 kn)	2018. (u 000 kn)	2019. (u 000 kn)	2020. (u 000 kn)	2021. (u 000 kn)
IMOVINA					
Nematerijalna imovina	0,28%	0,27%	0,33%	0,84%	1,11%
Razgraničeni troškovi pribave	1,80%	2,48%	2,04%	1,81%	1,63%
Nekretnine i oprema	4,91%	4,46%	5,80%	4,80%	4,11%
Ulaganja u nekretnine	4,29%	3,29%	3,32%	3,96%	4,34%
Ulaganja u ovisna i pridružena društva	3,26%	2,44%	2,52%	3,27%	3,18%
Ulaganja koja se drže do dospijeca	21,45%	20,14%	19,63%	18,06%	19,27%
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	34,31%	36,46%	40,17%	39,35%	42,80%
Fin. imo. po fer vrijednosti kroz RDG	4,32%	5,97%	4,46%	3,66%	3,18%
Zajmovi i potraživanja	13,72%	9,78%	10,89%	8,84%	5,04%
Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama	2,19%	2,13%	1,93%	4,12%	2,74%
Odgođena porezna imovina	0,29%	0,24%	0,00%	0,00%	0,00%
Potr. iz ugo. o osig. i dr. potr.	8,68%	8,70%	7,78%	6,86%	7,54%
Novac i novčani ekvivalenti	0,50%	3,65%	1,13%	4,45%	5,05%
Ukupno imovina	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
KAPITAL I REZERVE					
Upisani kapital	6,10%	5,81%	5,32%	5,11%	4,88%
Premija na emitirane dionice	7,05%	6,72%	6,16%	5,91%	5,65%
Rezerve	4,14%	3,97%	3,63%	3,49%	3,33%
Revalorizacijska rezerva	3,46%	2,70%	4,67%	4,09%	5,12%
Zadržana dobit	5,84%	8,53%	10,47%	12,06%	14,29%
Ukupno kapital i rezerve	26,59%	27,73%	30,25%	30,65%	33,27%
OBVEZE					
Tehničke pričuve	66,05%	65,14%	60,80%	61,02%	57,50%
Rezerviranja	1,05%	0,98%	0,93%	0,75%	0,48%
Odgođena porezna obveza	0,00%	0,00%	0,41%	0,31%	0,53%
Financijske obveze	0,15%	0,17%	2,45%	2,47%	3,06%
Obv. proizašle iz ugo. o osig. i dr. obv.	6,06%	5,79%	5,04%	4,76%	4,97%
Tekuća obveza poreza na dobit	0,10%	0,20%	0,12%	0,04%	0,19%
Ukupno obveze	73,41%	72,27%	69,75%	69,35%	66,73%
Ukupno kapital i rezerve i obveze	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Izvor: izrada autora prema: Croatia osiguranje d. d, Godišnji financijski izvještaji Croatia osiguranje za 2017. godinu, 2018. Godišnji financijski izvještaji Croatia osiguranje za 2018. godinu, 2019., Godišnji financijski izvještaji Croatia osiguranje za 2019. godinu, 2020. Godišnji financijski izvještaji Croatia osiguranje za 2020. godinu, 2021. Godišnji financijski izvještaji Croatia osiguranje za 2021. godinu, 2022.

U 2019. godini društvo Croatia osiguranja d. d. nastavilo je trend rasta svog portfelja. U 2019. godini društvo je prema bilanci na dan 31. prosinac 2019. posjedovalo imovine u vrijednosti 11.069.143.000 kuna, što predstavlja povećanje od 929.822.000 kuna. Analizirajući vrijednosti financijske imovine u 2019. godini i uspoređujući je s vrijednošću iste u 2018. godini vidljivo je kako je financijska imovina ostvarila porast od 982.251.000 kuna, te je ona u 2019. godini iznosila 75,15% ukupne aktive društva Croatia osiguranja d. d. Rezultat toga je dodatno povećanje financijske imovine raspoložive za prodaju (u 2019. godini iznosila 4.446.779.000 kuna, odnosno 53,46% ukupna financijske imovine) kao i povećanje zajmova i potraživanja koji su u 2019. godini činili 14,49% ukupne financijske imovine s iznosom od 1.205.330.000 kuna. Ulaganja koja se drže do dospijeca u usporedbi s 2018. godinom povećana su za iznos od 130.739.000 kuna, što se najviše odrazilo na povećanje državnih obveznica koje su u portfelju 2019. godine bile zastupljene s 2.128.493.000 kuna, dok su domaće korporativne obveznice nešto porasle, te su iznosile 43.894.000 kuna. Financijska imovina raspoloživa za prodaju također je porasla u 2019. godini te je u istoj iznosila 4.446.779.000 kuna. Povećala su se ulaganja u dionice koje kotiraju, te je u njima bilo 520.596.000 kuna. Jednako tako, povećala su se ulaganja i u dionice koje ne kotiraju te je u njih uloženo 1.984.000 kuna. Povećanje se u ovoj kategoriji ostvarilo i na državnim obveznicama, pa je tako u njima bilo 3.751.669.000 kuna, dok je u domaće korporativne dionice u ovoj kategoriji uloženo 85.738.000 kuna. U otvorenim investicijskim fondovima je bilo 86.792.000 kuna. Kada promatramo financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz RDG – za trgovanje vidimo da se ta kategorija u 2019. godini smanjila. Razlog tome je smanjenje u investicijskim fondovima koji su u istoj godini iznosili 472.836.000 kuna. Valutni forward ugovori su se povećali na 3.670.000 kuna, kao i dionice koje kotiraju u ovoj kategoriji na iznos od 17.071.000 kuna. Zajmovi i potraživanja u 2019. godini bilježe rast te su iznosili 1.205.330.000 kuna, što je činilo 5,93% ukupne imovine društva. Zajmovi komitentima nešto su se smanjili te iznose 519.034.000 kuna, dok su depoziti kod kreditnih institucija porasli na 686.296.000 kuna.

Croatia osiguranje d. d. u 2020. godini i dalje povećava svoju imovinu te je ona na dan 31. prosinac 2020. godine iznosila 11.529.087.000 kuna. U odnosu na 2019. godinu to predstavlja povećanje od 459.944.000 kune. Iako je ukupna imovina društva rasla, financijska imovina društva u 2020. godini se smanjila za 259.088.000 kuna, te je ona iznosila 8.058.985.000 kuna, odnosno 69,90% ukupne imovine društva. Najveći razlog tome je pad imovine na ulaganjima koja se drže do dospijeca te pad imovine na zajmovima i potraživanjima. U kategoriji financijske imovine, ulaganja koja se drže do dospijeca financijska imovina društva u 2020.

godini iznosila je 2.082.335.000 kuna, što je u odnosu na godinu prije smanjenje od 90.052.000 kuna. Ulaganja koja se drže do dospijeca činila su 18,06% ukupne imovine društva, odnosno 25,84% ukupne financijske imovine društva za 2020. godinu. Rezultat toga je smanjenje vrijednosti dužničkih vrijednosnih papira i to na strani državnih obveznica koje su u 2020. godini iznosile 2.038.398.000 kuna. Domaće korporativne obveznice zadržale su gotovo ne promijenjen iznos te u 2020. godini iznose 43.937.000 kuna. Financijska imovina raspoloživa za prodaju, porasla je za 89.383.000 kuna, te je ukupno iznosila 4.536.162.000 kuna, što predstavlja 56,20% ukupne financijske imovine, odnosno 39,35% ukupne imovine društva. Dionice su bile zastupljene s 536.134.000 kuna (od čega 534.218.000 kuna one koje kotiraju i 1.916.000 koje ne kotiraju), dužnički vrijednosni papiri s iznosom od 3.638.449.000 kuna (169.505.000 kuna korporativnih obveznica i 3.638.449.000 kuna državnih obveznica). U otvorenim investicijskim fondovima nalazilo se 192.074.000 kuna. Financijska imovina po fer vrijednosti kroz RDG – za trgovanje s obzirom na godinu prije, zabilježila je pad vrijednosti od 72.024.000 kuna, odnosno u 2020. godini iznosila je 421.553.000 kuna, čiji je iznos predstavljao 5,23% ukupne financijske imovine. Najveći dio imovine nalazio se u otvorenim investicijskim fondovima s iznosom od 400.250.000 kuna, dok je manji dio sredstava bio raspoređen na dionice koje kotiraju (s iznosom 17.188.000 kuna) i valutne forward ugovore (4.115.000 kuna). Zajmovi i potraživanja u 2020. godini ponovno su doživjela blagi pad, pa u istoj godini u toj kategoriji imovine stoji vrijednost od 1.018.935.000 kuna, odnosno 8,84% ukupne imovine društva, što je činilo 12,64% ukupne financijske imovine. Od čega je 508.031.000 kuna depozita kod kreditnih institucija, dok iznos od 510.904.000 kuna predstavlja zajmove komitentima.

Kako prethodnih godina, tako i u 2021. godini Croatia osiguranje je usprkos svim tržišnim problemima uspjela povećati svoju imovinu za 542.886.000 kuna. Bilanca društva Croatia osiguranja u 2021. godini iznosila je 12.071.973.000 kune. Kako je u prethodnim odjeljcima pažnja posvećena financijskoj imovini društva, isto će biti napravljeno i za 2021. godinu. U odnosu na godinu prije, financijska imovina društva povećala se za 426.455.000 kuna te je ukupno iznosila 8.485.440.000 kuna, što je činilo 70,29% ukupne imovine društva Croatia osiguranja d. d. Razlika u povećanju financijske imovine vidljiva je na povećanju kategorija ulaganja koja se drže do dospijeca i financijskom imovini raspoloživoj za prodaju. Ulaganja koja se drže do dospijeca povećala su se za 243.649.000 kuna, te su ona iznosila u 2021. godini 2.325.984.000 kune, odnosno 19,27% ukupne imovine društva. Promatrajući isključivo financijsku imovinu, vidljivo je kako su ulaganja koja drže do dospijeca zauzela 27,41%.

Razlog povećanja vidljiv je u ulaganjima u dužničke vrijednosne papire koji su s 2.082.335.000 kuna prethodne godine, porasli na vrijednost od 2.325.984.000 kuna u 2021. godini. 2.262.103.000 kuna je u državnim obveznicama, dok je iznos od 63.881.000 kuna u korporativnim obveznicama. Financijska imovina raspoloživa za prodaju također je ostvarila visoki rast, te je u 2021. godini iznosila 5.167.207.000 kuna, odnosno 60,89% ukupne financijske imovine. Isti iznos je u 2021. godini predstavljao 42,80% ukupne imovine društva. Najviši dio zauzimaju državne obveznice s iznosom od 3.346.343.000 kuna. U dužničkim vrijednosnim papirima u istoj kategoriji ima i 522.788.000 kuna korporativnih obveznica. Što se tiče financijske imovine raspoložive za prodaju, društvo je također poslovalo s dionicama u iznosu od 872.977.000 kuna, što je povećanje u odnosu na godinu prije od 336.843.000 kuna. Dionica koje kotiraju ima u vrijednosti 806.337.000 kuna, dok onih koje ne kotiraju u vrijednosti od 66.640.000 kuna. Financijska imovina u kategoriji zajmovi i potraživanja drastično se smanjila te je u 2021. godini iznosi 608.170.000 kuna, što je u odnosu na godinu ranije smanjenje vrijednosti od 410.765.000 kuna. Zajmovi i potraživanja u 2021. godini zauzeli su 5,04% ukupne imovine društva, odnosno 7,17% ukupne financijske imovine. Rezultat toga je smanjenje depozita kod kreditnih institucija s 508.031.000 kuna na svega 141.637.000 kuna. Jednako tako, smanjeni su i zajmovi komitentima, kojih je u 2021. godini bilo u vrijednosti 466.170.000 kuna.

6. Zaključak

Na kraju rada se može donijeti zaključak kako su se određena osiguravajuća društva specijalizirala u određenim vrstama osiguranja. Na taj način može se zaključiti kako se najveće osiguranje u Republici Hrvatskoj najviše oslanja na osiguranje imovine. Euroherc osiguranje d. d. i Adriatic osiguranje d. d. na obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti.

Kroz analizu neživotnog osiguranja u Republici Hrvatskoj, jasno je postalo kako se najveći dio premije odnosi na obvezno osiguranje automobilske odgovornosti s 33% udjela u ukupnoj premiji neživota. Pozitivna je činjenica kako je drugo po visini prikupljene premije osiguranje imovine koje sudjeluje u ukupnoj bruto premiji neživota s 20% budući da su sva osiguranja imovine dobrovoljne naravi, odnosno da su korisnici osiguranja su prepoznali blagodati osiguranja, te osigurali svoju imovinu. Nažalost, isto se ne može reći kada je u pitanju osiguranje života, dapače. Zabrinjavajuća je činjenica koja je proizašla iz analize poslovanja Croatia osiguranja d. d. gdje je vidljivo kako vrijednosti premija osiguranja života iz godine u godinu sve više opadaju, te predstavljaju manji udio u ukupno zaračunatoj bruto premiji. Jednako tako, pozitivna je informacija porast u prikupljenim premijama kasko osiguranja cestovnih vozila što je zasigurno rezultat veće savjesnosti vlasnika vozila, te izbjegavanja potencijalnih viših financijskih šteta za njih same.

Literatura

Baban Lj. i drugi, (2000). Primjena metodologije stručnog i znanstvenog istraživanja, Osijek: Ekonomski fakultet u Osijeku

Croatia osiguranje (2018). Godišnje izvješće za 2017. godinu. Dostupno na https://kompanija.crosig.hr/media/uploads/co_fi_2017_final.pdf [pristupljeno 29. travnja 2022.]

Croatia osiguranje (2019). Godišnje izvješće za 2018. godinu. Dostupno na <https://kompanija.crosig.hr/media/uploads/cros-fin2018-1y-rev-k-hr.pdf> [pristupljeno: 29. travnja 2022.]

Croatia osiguranje (2020). Godišnje izvješće za 2019. godinu. Dostupno na: <https://kompanija.crosig.hr/media/uploads/cros-fin2019-1y-rev-k-hr.pdf> [pristupljeno: 29. travnja 2022.]

Croatia osiguranje (2021). Godišnje izvješće za 2020. godinu. Dostupno na: https://kompanija.crosig.hr/media/uploads/godisnje_izvjesce_za_2020_godinu.pdf [pristupljeno: 29. travnja 2022.]

Croatia osiguranje (2022). Godišnje izvješće za 2021. godinu. Dostupno na: https://kompanija.crosig.hr/media/uploads/co_fi_2021_final_hrv.pdf [pristupljeno: 29. travnja 2022.]

Hrvatski ured za osiguranje (2018). 2017 tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj. Dostupno na https://huo.hr/upload_data/site_files/trziste_osiguranja_rh_2017-1-.pdf [pristupljeno 01. lipnja 2022.]

Hrvatski ured za osiguranje (2019). 2018 tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj. Dostupno na https://huo.hr/upload_data/site_files/trziste_osiguranja_rh_2018.pdf [pristupljeno 01. lipnja 2022.]

Hrvatski ured za osiguranje (2020). 2019 tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj. Dostupno na https://huo.hr/upload_data/site_files/godisnje_izvjesce_2019_.pdf [pristupljeno 01. lipnja 2022.]

Hrvatski ured za osiguranje (2021). 2020 tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj. Dostupno na https://huo.hr/upload_data/site_files/godisnje_izvjesce_2020.pdf [pristupljeno 29. travnja 2022.]

Hrvatski ured za osiguranje (2022). 2021 tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj. Dostupno na https://huo.hr/upload_data/site_files/godisnje_izvjesce_2021-web.pdf [pristupljeno 31. srpanja 2022.]

Matijević B. (2007). Osiguranje u praksi, Zadar: Naklada d. o. o.

Matijević B. (2017). Osiguranje instituti, zakonski tekstovi, EU regulativa, Rijeka: Libertin naklada

Mishkin F., Eakins S. (2019). Financijska tržišta i institucije, Zagreb: Mate d.o.o.

Novak B., (2005). Financijska tržišta i institucije, Osijek: Ekonomski fakultet Osijek

Odluka o proglašenju zakona o izmjenama i dopunama zakona o osiguranju, Narodne Novine 112/18, 63/20, 133/20. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_12_112_2170.html [pristupljeno 29. travnja 2022.]

Pavić Ž., Šundalić A. (2021). Uvod u metodologiju društvenih znanosti. Osijek: Filozofski fakultet Osijek

Saunders A., Cornett M. M. (2006). Financijska tržišta i institucije, Zagreb: Masmedia

Vaughan E., Vaughan T. (2000). Osnove osiguranja, Zagreb: Mate d. o. o.

Zakon o obveznim osiguranjima u prometu, Narodne Novine 151/05. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2005_12_151_2921.html [pristupljeno 01. rujan 2022.]

Zakon o osiguranju, Narodne novine 30/15. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_03_30_611.html [pristupljeno 29. travnja 2022.]

Popis tablica

Tablica 1: Bruto premije osiguranja od 2017. do 2021. godine.....	23
Tablica 2: Premija osiguranja u BDP-u	23
Tablica 3: Prikupljene bruto premije u 2021. godini	25
Tablica 4: Prikupljene bruto premije osiguranja neživota 2021.	27
Tablica 5: Prikupljene bruto premije osiguranja života 2021.....	28
Tablica 6: Analiza neživotnog osiguranja - Croatia osiguranje d. d. 2017.....	36
Tablica 7: Analiza neživotnog osiguranja - Croatia osiguranje d. d. 2018.....	37
Tablica 8: Analiza neživotnog osiguranja - Croatia osiguranje d. d. 2019.....	38
Tablica 9: Analiza neživotnog osiguranja - Croatia osiguranje d. d. 2020.....	39
Tablica 10: Analiza neživotnog osiguranja - Croatia osiguranje d. d. 2021. godina.....	41
Tablica 11: Bilanca Croatia osiguranja d. d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine	43
Tablica 12: Struktura bilance Croatia osiguranja d. d. za razdoblje od 2017. do 2021. godine	46

Popis slika

Slika 1: Struktura premije osiguranja u 2021. godini	24
Slika 2: Struktura neživotnog osiguranja prema vrstama osiguranja.....	30
Slika 3: Struktura životnog osiguranja prema vrstama osiguranja	31
Slika 4: Investiranje društava za osiguranje.....	33

Popis kratica i simbola

BDP – bruto domaći proizvod

čl. – članak

d. d. – dioničko društvo

dop. – dopunsko

fin. imo. po fer vrijednosti kroz RDG – financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka – za trgovanje

izv. prof. dr. sc. – izvanredni profesor doktor znanosti

kn – kuna

obv. – obveze

odgov. - odgovornosti

osig. – osiguranje

osiguranje od odgov. za upotrebu mot. vozila – osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila

potr. – potraživanja

ugo. – ugovor

% - postotak